

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵՆ

Յստակ է. Իշխանափոխության ճանրային Պահանջ Չկայ

Հայաստանի խորհրդարանական ընդդիմութեան նախաձեռնած փողոցային պայքարը՝ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հրաժարականի պահանջով, մօտ օրէն պիտի բոլորէ իր առաջին ամիսը: Այս ընթացքին գործադրութեան դրուած բոլոր միջոցները՝ հանրահաւաքները, ելոյթները, երթերը, անհնազանդութեան գործողութիւնները, հրապարակային քննարկումները, գումարած ծանօթ երգիչներու մասնակցութեամբ համերգները չկարողացան համոզելու լայն հասարակութեան՝ գալու եւ միանալու շարժումին, որու շարքերը առաջին օրէն իսկ, չստանալով մեծ տարողութիւն, այժմ օր-օր կը նօսրանայ ու հրապարակներու վրայ մնացած են միայն կուսակցականներ, նախկին պաշտօնեաներ ու իրենց ապօրէն ունեցուածքը պաշտպանելու մտահոգութեամբ գործարարներ: Հրապարակի վրայ կը բացակայի պարզ ժողովուրդը, որ պիտի հանդիսանար որեւէ նման շարժումի գլխաւոր ու միակ յենարանը, որու բացակայութեամբ կարելի չէ հասնիլ յաջողութեան, որքան որ ալ ընդդիմադիր դեկավարները խօսին մօտալուտ յաղթանակի մասին ու փորձեն ոգեւորել իրենց փոքրաթիւ հետևորդները:

Այս ակնյայտ ծախողումին պատասխանատուները անոնք են, որոնք փողոց դուրս եկան առանց առաջնորդող դեկավարի ու յստակ ծրագիրներու: Եարժուքը սկսաւ կրկնօրինակելով Թաւշեայ Յեղափոխութեան քայլերը, սակայն առանց ունենալու անոր ենթահողը: 2018-ի շարժումը տարիներու վրայ կուտակուած դժգոհութիւններու՝ անարդարութեան, մեծատիրութեան, կաշառակերութեան, ազատութիւններու կաշկանդման եւ բազում այլ երեւոյթներու դէմ ըմբոստութեան արտայայտութիւնն էր: Ներկայիս իրավիճակը ամբողջութեամբ տարբեր է եւ հասարակութիւնը ունի բոլոր ազատութիւնները իր խօսքը լսելի դարձնելու, իրաւունքները պաշտպանելու ու տեսակետները տեղ հասցնելու համար:

«Արցախի փրկութեան» լօգունգով հրապարակ իջած ընդդիմադիրները բաւական ուշ անդրադարձան նաեւ որ, այդ կարգախօսը համոզիչ չէ ժողովուրդի մեծամասնութեան համար ու միայն վերջերս անոնք սկսան խօսիլ թաւանը ետ բերելու եւ կամ օլիկարխ-

«Այդ Ձեւքը Օգտագործուեցաւ Հայաստանի Եւ Հայ Ժողովուրդին Դէմ». Փաշինեանը՝ ՀԱՊԿ Անդամ Երկիրներու Ղեկավարներուն

Մայիս 16-ին Մոսկուայի մէջ գումարուած Հաւաքական Անվտանգութեան Պայմանագրի Կազմակերպութեան (ՀԱՊԿ գագաթաժողովին ընթացքին ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը իր ելոյթին մէջ անդրադարձաւ Կազմակերպութեան աշխատանքին քննադատելով անոր կեցուածքը՝ Հայաստանի հանդէպ: «Նախորդ տարի, ճիշդ այս օրերին, Ատրպէյճանի զինուած ուժերը ներխուժեցին Հայաստանի ինքնիշխան տարածք, եւ Հայաստանը դիմեց ՀԱՊԿ-ին, որպէզլի գործարկուէին մեխանիզմները, որոնք նախատեսուած են ՀԱՊԿ խորհրդի կողմից հաստատուած փաստաթղթով: Բայց, ցաւօք, մենք չենք կարող ստանալ, որ Կազմակերպութիւնն արձագանգեց այնպէս, ինչպէս սպասուած էր Հայաստանը», ըսաւ ան:

Փաշինեան նշեց, որ հայկական կողմը երկար ժամանակ նաեւ բարձրացուցած է Կազմակերպութեան անդամ երկիրներուն կողմէ Հայաստանի ոչ-բարեկամ երկրին գէնք

Մոսկուայի մէջ գումարուած ՀԱՊԿ գագաթաժողովը

վաճառելու հարցը: «Արդիւնքում՝ այդ գէնքն օգտագործուեց Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի դէմ: Եւ դա նոյնպէս խնդիր է: Անկեղծ ասած, 2020 թուականի 44-օրեայ պատերազմի օրերին եւ պատերազմից յետոյ ՀԱՊԿ անդամ երկրներին

արձագանգը այնքան էլ չգոհացրեց Հայաստանի Հանրապետութեանը եւ հայ ժողովրդին: Բայց ես ուզում եմ յատուկ ընդգծել Ռուսաստանի եւ անձամբ ՌԴ նախագահի դերը

Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Նորընտիր Կաթողիկոս-Պատրիարքին Հովուական Անդրանիկ Այցը Ամերիկա

Հիւսիսային Ամերիկայի Տիրամայր Նարեկի Հայ Կաթողիկէ Թեմը կը հաղորդէ Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ նորընտիր Կաթողիկոս Պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց՝ Ամենապատիւ եւ Գերբերջանիկ Տէր Ռաֆայէլ Պետրոս ԻԱ.-ի հովուական անդրանիկ այցը Գալիֆորնիա:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը ընտրուած է Կաթողիկոս Պատրիարք՝ Հոռոմի մէջ Հայ Կաթողիկէ Եպիսկոպոսներու Սիւնհոդոսին 2021 թուականի Սեպտեմբեր 23-ին, Գահակալութեան արարողութիւնը տեղի ունեցաւ 24 Հոկտեմբեր 2021-ին Սուրբ Եղիա Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ Աթոռանիստ Եկեղեցւոյ մէջ՝ Պէյրութ/Լիբանան:

Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը իր երկշաբաթեայ յատուկ այցելութիւնը կը մեկնարկէ Գալիֆորնիոյ Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցիներու այցելութեամբ՝ «Պատրիարք Կաթողիկոսին իւրաքանչեւ այցելութեան գլխաւոր նպատակն է առաջնահերթել Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ ընկերային եւ հոգեւոր առաքելութիւնը, սուրբ Պատարագ մատուցանելով Հարաւային Գալիֆորնիոյ Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցիներուն մէջ», ըսաւ Արհիպատիւ Հայր Միքայէլ Եպիսկոպոս Մուրատեան՝ Հիւսիսային Ամերիկայի Տիրամայր Նարեկի Հայ Կաթողիկէ Թեմին Առաջնոր-

Կաթողիկոս Պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց՝ Գերբերջանիկ Տէր Ռաֆայէլ Պետրոս ԻԱ

դը: «Մենք մեծ ուրախութեամբ կը սպասենք Ամենապատիւ Հոգեւոր Տէրը այցելութիւնը, ստանալու համար անոր Տէրութեան Հայրական օրհնութիւններն ու ըմբոշիւնելու անոր Հայրական պատգամը»: Այս հովուական այցելութիւնը պիտի սկսի Մայիս 27-ին երեկոյեան ժամը 7:00 Կլենտէյլի Սգ Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ Աթոռանիստ Եկեղեցւոյ մէջ

10 Միլիոն Տուարի Նոր Յատկացում Հայ-Ամերիկեան Թանգարանին

Նահանգի մայրաքաղաք՝ Սագրամենթոյն ստացուած տեղեկութեանց համաձայն՝ Գալիֆորնիոյ Խորհրդարանի տնտեսական յանձնախումբը, յառաջիկայ տարեշրջանի պիւտձէին համար, որոշած է 10 միլիոն տուարի նոր յատկացում կատարել, Կլենտէյլի մէջ կառուցուող Հայ-Ամերիկեան թանգարանի եւ մշակութային կեդրոնի ֆոնտին: Սոյն բանաձեւի որդեգրումին համար իրենց գործնական աջակցութիւնը ունեցած են խումբ մը ծերակուտականներ, գլխաւորութեամբ ծանօթ հայասէր ծերակուտական Անթօնիօ Փորթանթիոյ: Կը սպասուի որ սոյն առաջարկը իր վերջնական վաւերացումին ենթարկուի եւ ստորագրուի Գալիֆորնիոյ դեմոկրատ կառավարիչ Կէվին Նիուսուսի կողմէ:

Հայ-Ամերիկեան թանգարանի հոգաբարձուներու Խորհուրդի գործադիր տնօրէն՝ Շանթ Սահակեանի համաձայն վերոյիշեալ յատկացումով՝ Գալիֆորնիոյ պատկան մարմիններու կողմէ թանգարանին ցարդ յատկացուած գումարը կը հասնի 19 միլիոն տուարի: Կատարուած նախատեսութիւններու հիման վրայ Հայ-Ամերիկեան թանգարանի շինութիւնն իր աւարտին պիտի հասնի 2024 թուականին:

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

«Դիմադրութիւն» Շարժումը Վերածուել է Ընդդիմութեան Առաջնորդութիւնը Ստանձնելու Անողոր Պայքարի

ՅԵՂԻՍԵ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Ընդդիմութեան նախաձեռնած դիմադրութեան շարժումը յայտնուել է անդեմութեան կամ աւելի ճիշտ՝ երկդիմութեան փաստի առաջ, թէև շարժման դէմքերից մէկը՝ Իշխան Սողաթէլեանը, իրավիճակն այլ կերպ է ախտորոշում՝ գործածելով երկդիմութեան տերմինը:

Երկդիմութեան ասելով դաշնակցական գործիչը ենթադրաբար նկատի ունի այն, որ կայ դէ իւրէ իշխանութիւն՝ ի դէմս Նիկոլ Փաշինեանի, նրա գլխաւորած կառավարութեան ու ԱԺ մեծամասնութեան, եւ դէ ֆակտո իշխանութիւն՝ ի դէմս փողոցային անդէմ եւ գնալով նստակցող շարքերով դիմադրութեան շարժման: Սողաթէլեանի տրամաբանութեամբ առաջնորդուելու դէպքում մեր երկրում 1000-ից աւելի (վերջին մի քանի օրերի տուեալներով՝ 1200 մարդ է մասնակցում հաւաքներին) թուով աշխատակիցներ ունեցող ցանկացած հիմնարկ կարող է մի օր թարս ոտքից արթնանալ, իրեն համարել երկրի այլընտրանքային իշխանութիւն եւ պահանջել դէ իւրէ իշխանութեան հրաժարականը:

Վերադառնանք երկդիմութեան խնդրին. այս օրերին յաճախ է հնչում շատ կարեւոր մի հարց՝ ով է արդէն երրորդ շարժումը շարունակուող տարերային

այս շարժման գլուխը՝ Սերժ Սարգսեանը, թէ՞ Ռոբերտ Քոչարեանը՝ իր քաղաքական յենարանի շՅԻ-ով: Ակնյայտ է, որ իրենց հանրային ցածր վարկանիշը հաշուի առնելով՝ նախկին երկու նախագահները (երեւի բարձր վճարուող քաղտեխնոլոգների խորհրդով) որոշել են քաղաքական պայքարի սուբեկտ դառնալ ոչ թէ իրենց սեփական դէմքով, այլ արենա նետելով իրենց «գլադիատորներին», որոնցից մէկը Իշխան Սողաթէլեանն է, միւսը՝ Արթուր Վանեցեանը: Պատահական չէ, որ մրցակից երկու սուբեկտներն էլ փորձեցին իրենց քաղաքական մենամարտից առաջ ստանալ Հիւսիսի օրհնութիւնը՝ մէկը անձամբ Մոսկովա այցելելով, միւսն էլ գործուղելով Արմէն Ռուստամեանին: Հիւսիսի հաւանական պատասխանը կարող է լինել այսպիսին՝ «փորձէք բզբզալ, ա տամ դալչէ բուղետ վիդնօ»: Պարտնայք ընդդիմադիրներն առայժմ բզբզում են, սակայն առանց շօշափելի արդիւնքի ու հեռանկարի:

Երկրորդ եւ երրորդ նախագահների միջեւ առկայ հակասութիւնները, ի դէպ, նոր չեն, որ առկայ են, եւ միայն 44-օրեայ պատերազմից յետոյ ստեղծուած իրավիճակի թելադրանքով չէ, որ ի յայտ են եկել: Ակնյայտ է, որ Սերժ Սարգսեանը խախտել է

իշխանութեան փոխանցման կարգը, այն իշխանութեան, որը վերցուել էր 1998-ին, երկուսի՝ իր եւ Քոչարեանի միջեւ էր կիսուել 1999 Հոկտեմբերի 27-ի միջոցով, փոխանցուել էր 2008-ի Մարտի 1-ի գնով եւ անվերադարձ գիջուկեց 2018-ի յեղափոխութեան հետեւանքով: Եւ որքան էլ Սերժ Սարգսեանը փորձի արդարանալ, թէ 2018-ին ինքն իշխանութիւնը փոխանցել է ոչ թէ «սրանց»՝ Ժողովրդին՝ ի դէմս Փաշինեանի, այլ առաջին փոխվարչապետ Կարէն Կարապետեանին, մէկ է՝ նախատել է կլանի ներքին կանոնակարգը, «կոտորուել» է, հետեւապէս այլեւ լեզվաբար իրաւունք չունի պայքարելու իր կողմից բաց թողնուած «Զինը» շիշ վերադարձնելու համար: Ուստի պէտք է ազատի Քոչարեանի ոտատակը եւ գործին չխանգարելու համար փորձի «դրազ կանգնել»:

Երբեմնի սիւսական երկուորեակների մրցակցութեան խօսուել եւ վառ ապացոյցն այն է, որ թէև վերջիններս 2021 թուականի արտահերթ ընտրութիւնների միջոցով իրենց իշխանական հակնութիւնները բաւարարելու բացառիկ հնարաւորութիւն էին ստացել, սակայն չկարողացան չաղթապարել իշխանական ամբիցիւսներն ու հանդէս չեկան միասնական դաշինքով: Այդ՝ խորհրդարանական աշխատանքի

ընթացքում խլացուած հակասութիւնն ու մրցակցութիւնն այժմ էլ փողոցային շարժման մակարդակում է տեղի ունենում, ինչի մասին, ի դէպ, մերթնդմերթ գրում է ընդդիմադիր մամուլը՝ չհաշուած երկու լիտերների ֆէյսպուքեան քարոզիչների՝ միմիւսանց ուղղուած թունաւոր խայթոցները: Հարկ է նշել, որ այսպէս կոչուած՝ դիմադրութեան շարժման ակցիաների այս ողջ ընթացքում Սերժ Սարգսեանն ու Ռոբերտ Քոչարեանը կողք կողքի, ուր մնաց թէ թեւանցուկ, չեն քայլել՝ այսպիսի ընդգծելով իրենց լայն համախոհութիւնն եւ ամենակարեւորը՝ շարժման ապանձնաւորուած լինելը, միասնական յայտարարութեամբ հանդէս չեն եկել շարժման ընթացիկ իրավիճակի գնահատականով, անգամ «իդեա ֆիքսի»՝ Արցախի փրկութեան վերաբերեալ մէկ միասնական բանաձեւ չեն առաջարկել՝ մատնելով ներքին մրցակցութեան այսընթացիկ իրավիճակը: Այս երկուսից մէկը վագում է, միւսը փորձում է ամէն կերպ վագանցել նրան կամ գոնէ հաւասարուել մրցակցին: (Մէկը իր աջակիցների հետ խարոյկի շուրջը քաղաքական զրիցներ է անում, միւսը փորձում է քաղաքագիտական դասախօսութիւններ կարգաւ հրապարակում հաւաքուած ընդդի-

Օբիեկտիւ Իրողութիւնից Սուբիեկտիւ Քայքայման Տանող Ներքաղաքական Պայքարը

ՅԱԿՈՒ ԲԱԴԱԼԵԱՆ

Կեդրոնական պանքի փոխնախագահը խորհրդարանում յայտարարել է, որ պանքը 2022 թուականի համար կանխատեսում է 6,5 տոկոս գնաճ եւ 1,5 տոկոս տնտեսական աճ, պայմանաւորուած արտաքին միջավայրով: Արտաքին միջավայրը Հայաստանի համար մեղմ ասած նպաստաւոր չէ եւ ցաւալին այն է, որ չկան դրա փոփոխութեան յուսադրող միտումներ: Աւելին, ներկայիս համաշխարհային իրողութիւններն այնպիսին են, որ արտաքին տնտեսական միջավայրի մարտահրաւէրներն ունեն ուժեղացման միտում:

Բանն այն է, որ դիտարկուած է ընդհուպ պարենային սուր ճգնաժամ ամբողջ աշխարհի մակարդակով: Մեծ հաշուով, տնտեսական դաշտում այսօր տեղի է ունենում այն, ինչ արդէն տարիներ շարունակ կատարւում է ռազմա-քաղաքական դաշտում՝ համաշխարհային կարգի փլուզում, ապամոնտաժում, տարերային զարգացումներ, լայնատարած անկայունութիւն: Ութրանիական պատերազմը այդ զարգացումները արագօրէն տեղափոխեց տնտեսական դաշտ եւ նոյնը ներկայումս կատարւում է համաշխարհային տնտեսա-քաղաքական մասշտաբում: Փոխուել է համաշխարհային տնտեսութիւնը, այդ կերպ ասուելի մարտահրաւէրներն բերելով գործնականում բոլոր տնտեսութիւնների համար, այդ թւում եւ առաջատար երկրներին, ինչպի-

սին օրինակ նաեւ ԱՄՆ-ն է, որտեղ գնաճային ցուցանիշները աննախադէպ են: Աւելին, ԱՄՆ-ն ու Եւրոպան ներկայումս կանգնած են լուրջ խնդրի լուծման որոնումների առաջ՝ ինչպէս Ուրբանիայից դուրս բերել աւելի քան 20 միլիոն տոննա հացահատիկը, այդ կերպ կանխելով համաշխարհային պարենային ճգնաժամը կամ գնաճային ահաւելի ճնշումը: Այդ ֆոնին, ի դէպ, տեղեկութիւն տարածուեց, որ Հնդկաստանը արգելք է սահմանել ցորենի արտահանման վրայ: Իսկ Դելիի ցորենի խոշորագոյն արտահանողներից է աշխարհում: Իրավիճակը պատկերացնելու համար նկատենք, որ երկու խոշոր արտահանողներին՝ Ուրբանիայի եւ Ռուսաստանի առումով այսօր գործնականում փակուղի է: Եւ դա ընդամէնը մի հատուածն է այն մեծ վերափոխումների, որոնք այսօր ծաւալուած են համաշխարհային տնտեսութեան համակարգում: Այդ իրավիճակում, Հայաստանի համար տնտեսական անվտանգութեան միջոցառումները ստանում են առաւել քան կենսական նշանակութիւն, ինչը իր հերթին հրամայական է դարձնում առաջին հերթին ազգային ներուժի մոպիլիզացիան: Մինչդեռ, այդ ֆոնին հայկական, համահայկական միջավայրում այսօր ծաւալուած է բացարձակ հակառակ տրամաբանութեան մի ալիք, երբ Հայաստանում ներքաղաքական խնդիրներով զբաղուած, ներքաղաքական պայքարի դուրս եկած ուժերը, յատկապէս նրանք, որոնք

մեծ ազդեցութիւն ունեն նաեւ սփրւքում, այդ քաղաքական նկատուածներին ելնելով փորձում են տրոհել այդ ներուժը: Եւ դա այն դէպքում, երբ Հայաստանի գլխաւոր հակառակորդը այս շրջանում կարծես թէ բաւականութեամբ արձանագրում է նաւթի ու գազի գնի եւ պահանջարկի աճն ու դրանից բխող թէ ֆինանսական, թէ քաղաքական դիվիզենտների հեռանկարը, ինչը յաւելեալ անվտանգային սպառնալիք է Հայաստանի համար:

Այդ պարագայում, Հայաստանի ու Արցախի անվտանգութեան վերաբերեալ բարձրագոյն մտահոգութեամբ ներքաղաքական պայքար վարող ուժերը՝ այդ պայքարի գին են դարձնում համահայկական ներուժի մասնատումը ըստ կուսակցական կամ խմբային շահերի: Այն, որ քաղաքական ուժերը պէտք է վարեն ներքաղաքական պայքար, հարկ եղած դէպքում օգտագործելով փողոցն ու հրապարակը՝ բնականաբար սահմանադրական իրաւունքն է ու նաեւ քաղաքականութեան օբիեկտիւ բնոյթը: Բայց, երբ անվտանգութեան անուան տակ վարուող պայքարը սկսում է հարուածել հայկական տնտեսական ներուժին, սա արդէն վերածում է առանց այդ էլ ինքնին որոշակի համախմբման կարիք ունեցող այդ ներուժի առաւել քայքայման, ընդ որում երկարաժամկետ ռիսկով, եւ այդ կերպ նաեւ անվտանգութեան ռիսկերի ու սպառնալիքների ուղիղ աճի:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՏԱԹԵՐԹ
ԱՌՅԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԵ ԱՋԱԳԱՐԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

Բողոքի Գործողութիւնները Որեւէ Կապ Չունին Խաղաղ Ցոյց Հասկացողութեան Հետ. Վահագն Ալեքսանեան

«Ես կարծում եմ՝ պարոն Սաղաթէլեանը պէտք է սկսի արդէն ինչ-որ մի հատոր գրել այն մասին, թէ ինչպէս չանդամալուծուած քաղաքն անուանել անդամալուծուած, ինչպէս չկանգնած երկիրն անուանել կանգնած, ու այդպէս շարունակ: Եթէ Իշխան Սաղաթէլեանն այս կշռոյթներով շարունակի, այն է՝ հերքելով բացարձակ ու ակնյայտ ճշմարտութիւնները՝ ինչ-որ օդից արտայայտութիւններ անի, շուտով նա կը յայտարարի, որ իր հրամանով է, որ արեւը երեկոյեան մայր է մտնում, եւ միայն իր հրամանով է այն առաւօտեան նորից ծագում»:

«ԲՊ» խմբակցութեան պատգամաւոր Վահագն Ալեքսանեանը:

Անոր խօսքով՝ իրականութեան մէջ այս ամէնը շատ ծիծաղելի է, եւ իրեն կը հետաքրքրէ, թէ չ'ամչնա՞ր արդեօք Իշխան Սաղաթէլեանը, երբ ամէն օր կանգնելով նոյն երկու-երեք հազար մարդու առաջ, կը յայտարարէ բաներ, որոնք իրականութիւնն չեն:

Խօսելով այն մասին, որ ընդդիմութիւնը կը յայտարարէ, որ ոստիկանութիւնը իրենց նկատմամբ անհամաչափ ուժ եւ բռնութիւն կը գործադրէ, Վահագն Ալեքսանեան ըսաւ, թէ որքանով հետեւած է այդ գործողութիւններուն, այնտեղ տեսած է խիստ յարձակողական, այլատեսաց ցուցարարներ, որոնք հարուածած են ինքնաշարժներու դուռերուն, որոնք կտորած են ինքնաշարժի մը հայելին, կան տեսարաններ, որ էտուարտ Շարմազանովի գլխաւորած ինչ-որ խումբ մը կը յարձակի հերթական վարորդի վրայ, շիշով կը հարուածէ անոր, տեսած է տեսարաններ, թէ ինչպէս կը յարձակին ճանչցուած ու սիրուած դերասան Սօս Զանիբեկեանի վրայ՝ ընդամէնը փողոցին մէջ քալած ատեն, եւ վերջիվերջոյ տեսած է, թէ ինչպէս

Կիւմրիի մէջ ծեծած են տարիքով տղամարդիկը:

«Ու երբ որ այս պապիկ ծեծողները ու նրանց հովանաւորները խօսում են բռնութիւնից կամ ոստիկանութեան անհամաչափ գործողութիւններից, այստեղ պէտք է հաստատել մի շատ կարեւոր փաստ՝ այն ցոյցերը, գործողութիւնները, բողոքի շարժումները, որոնք իրենք անում են, ոչ մի կապ չունեն խաղաղ ցոյց հասկացողութեան հետ. խաղաղ ցոյցը միջազգային իրաւական եզր է, որն ունի իր յստակ բացատրութիւնը, երբ շարժումի մասնակիցները խաղաղ են, չեն գործադրում բռնութիւն, բռնութեան կոչեր չեն անում, այլատեսացութիւն չեն դրսեւորում, չեն թիրախաւորում այլ քաղաքացիներ: Սա դրա հետ ընդհանրապէս կապ չունի: Ու այսօրուայ տեսարանները ես տեսել եմ, ու ամենաբռնի գործողութիւնը, որ ընկել է իմ աչքով, դա Աննա Մկրտչեանի կողմից ոստիկանին բռնի կերպով գրկելն ու մեքենային սեղմելն է եղել»:

Հայաստանի Սէջ Պիտի Բացուի Մը Shell Ընկերութեան Պենզինի Կայարանները

Հայաստանի մէջ այս տարուայ աշնան բրիտանա-նիտերլանտական Shell ուժանիւթի մեծ ընկերութիւնը պիտի գործարկէ պենզինի կայարաններու ցանց: Այս մասին յայտնեց ՀՀ տնտեսութեան նախարար Վահան Քերոբեանը:

Ըստ նախարարին՝ ընկերութիւնը կը պատրաստուի նոր որակի եւ չափանիշերու պենզինի կայարաններու ցանց բանալու: Ծրագիրը կայ անցեալ տարուան, հայկական կողմը իր հերթին փորձած է ամէն կերպ աջակցիլ, ինչիւնչերու պարագային՝ օգնել:

300 Սփիւռքահայ Մասնագէտներ Դիմած ԵՄ ՀՀ Պետական Համակարգին Մէջ Աշխատելու Համար

Աւարտած է ՀՀ կառավարման համակարգին մէջ սփիւռքահայ մասնագէտներու «Ի գործ» 2022 ծրագրի յայտարարմանը: Ծուրջ 300 սփիւռքահայ մասնագէտներ այս տարի դիմած են ծրագրին 31 երկիրներէ՝ Ռուսիա, ԱՄՆ, Լիբանան, Ուքրանիա, Պելճիբա, Իրան, Գանատա, Ֆրանսա, Գերմանիա, Պելլաուսիա, Արժանթին, Զուլիբերիա, Նորվեգիա, Իտալիա եւ այլն: Առաջին անգամ ծրագրին դիմած են Հոլանտայէն, Յորդանանէն, Պրագիէն, Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններէն եւ Նիւ Զելանտայէն: Այս մասին յայտնած են ՀՀ սփիւռքի գործերի գլխաւոր յանձնակատարի գրասենեակէն:

Ծրագիրը կ'իրականացուի ՀՀ սփիւռքի գործերու գլխաւոր յանձնակատարի գրասենեակին կողմէ: Այն հնարաւորութիւն կ'ընձեռէ սփիւռքահայ մասնագէտներուն մէկ տարի աշխատելու Հայաստանի եւ Արցախի աւելի քան 25 գերատեսչութիւններուն մէջ՝ բերելով իրենց փորձը, գիտելիքները, նախաձեռնելով նոր ծրագրեր եւ սկսելով իրենց ասպարէզը հայրենիքի մէջ: Բոլոր դիմորդները ունին պաշալտրեայի աստիճան եւ առնուազն 5 տարուայ մասնագիտական աշխատանքային փորձ կամ մագիստրոսի աստիճան (կամ աւելի բարձր):

Եւ 3 տարուայ մասնագիտական աշխատանքային փորձ:

Ընտրուած մասնագէտները Յուլիս ամսուայ ընթացքին պիտի հրաւիրուին առցանց հարցազրոյցի համապատասխան գերատեսչութիւններու ներկայացուցիչներուն հետ: Վերջնական ընտրութեան յետոյ այս տարուայ Սեպտեմբերէն 50 սփիւռքահայ մասնագէտ պիտի սկսին իրենց աշխատանքը: ՀՀ կառավարութիւնը մասնագէտներուն համար ձեռք կը բերէ օդանաւի տոմս (դէպի Հայաստան եւ հակառակ ուղղութեամբ), կը յատկացնէ կեցութիւն նպաստ՝ ամսական 336.000 դրամ, առողջութեան ապահովագրութիւն եւ մէկ տարուայ կացութեան կարգավիճակի տրամադրման վճարը:

Յիշեցնենք, որ ծրագիրը կ'իրականացուի արդէն 3-րդ անգամ ըլլալով: Նախորդ երկու տարիներուն ծրագրի շրջանակներուն մէջ 100-է աւելի մասնագէտներ սկսած են իրենց աշխատանքը Հայաստանի եւ Արցախի պետական համակարգին մէջ: Անոնց 70 տոկոսը հայրենադարձ ըլլալու որոշում կայացուցած է:

«Ի Գործ»-ը Հայաստանի պատմութեան մէջ միակ պետական ծրագիրն է, որ սփիւռքահայ մասնագէտները կը հրաւիրէ սեփական ներուժով փոխելու Հայաստանի կառավարման համակարգը:

Այս Տարի Հայաստան Կը Կանխատեսէ 6.5% Սղաճ Եւ 1.5% Տնտեսական Աճ

Մայիս 16-ին, Ազգային ժողովի ֆինանսավարկային եւ պիւտձէտային հարցերու մշտական յանձնաժողովի նիստին քննարկուած է Կեդրոնական դրամատան գործունէութեան վերաբերեալ տարեկան հաղորդումը: Հիմնական գեկուցողն էր դրամատան նախագահի տեղակալ Յովհաննէս Խաչատրեանը:

«2021 թուականի Դեկտեմբերի դրութեամբ սղաճը կազմել է 7.4 տոկոս, միջին սղաճը՝ 7.2 տոկոս: Տարբեր արտաքին գործօնների պատճառով սղաճային վտանգները զսպելու նպատակով տարուայ ընթացքում վերաֆինանսաւորման տոկոսադրոյքը բարձրացուել է 4.25-7.75 տոկոսով: 2021 թուականի համար Կեդրոնական դրամատունը կանխատեսում էր 1.5 տոկոս տնտեսական աճ, իսկ սղաճի համար՝ 6.2 տոկոս: Միաժամանակ փոփոխուել են թէ տնտեսական աճի կանխատեսումները, թէ արտաքին հատուածից եկող սղաճային ճնշումներն են աւելացել: Արդիւնքում մենք ունեն-

ցանք 5.7 տոկոս տնտեսական աճ եւ 7.4 տոկոս գնաճ», նշեց դրամատան փոխնախագահը:

Անոր խօսքով՝ դրամավարկային քաղաքականութիւնը եղած է չէզոք կամ քիչ մը խթանող:

Ինչ կը վերաբերի 2022 թուականի սղաճի կանխատեսումներուն, ան ըսաւ, որ Կեդրոնական դրամատունը 2022-ի համար կը կանխատեսէ 6.5 տոկոս սղաճ եւ 1.5 տոկոս տնտեսական աճ, ինչ որ պայմանաւորուած է արտաքին միջավայրով:

ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՊԿ Գագաթածողովի Աւարտին Կայացած Է Փաշինեանի Ու Փութինի Առանձնագրոյցը

Հայաստանի ղեկավարը Քրեմլինի մէջ առանձնագրոյց ունեցած է Ռուսիոյ նախագահին հետ՝ երկրորդ անգամ վերջին մէկ ամսուայ ընթացքին: Հանդիպումը տեղի ունեցած է ՀԱՊԿ յոբելեանական գագաթածողովէն յետոյ:

Դռնփակ գրոյցէն առաջ Փաշինեան ընդգծած է, որ մտադիր է քննարկել տարածաշրջանային անվտանգութիւնն ու դարաբաղեան խնդիրը, նշած է, թէ որոշ տեղեկութիւն ունի յայտնելու Քրեմլինի ղեկավարին. «Յոյս ունեմ, որ այսօր կը քննարկենք նաեւ տարածաշրջանային անվտանգութեան, կայունութեան, Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորման, ինչպէս նշեցինք մեր համատեղ յայտարարութեան մէջ, նաեւ ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի կարեւոր դերակատարման հետ կապուած հարցեր: Կը ցանկանայիք Ձեզ հետ կիսուել որոշակի տեղեկատուութեամբ: Այնպէս որ, ես մէկ անգամ շնորհակալ եմ հանդիպման համար»:

Թէ ինչին կը վերաբերի նոր տեղեկութիւնը, չստակ է:

Յստակ է, որ կողմերուն միջեւ անցեալ հանդիպման ընթացքին ընդունուած համատեղ յայտարարութեան 30 կէտերէն մէկը եւս կը վերաբերէր Մինսքի խումբին. «Կողմերը ընդգծած են հրատապ մարզասիրական խնդիրներու արագ լուծման եւ արցախեան հիմնախնդիրի քաղաքական ու դիւանագիտական ճանապարհով կարգաւորման անհրաժեշտութիւնը: Այս ծիրին մէջ նշուած է ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահութեան ներուժի եւ փորձի օգտագործման կարեւորութիւնը՝ համաձայն անոր միջազգային մասնաթիւն»:

Մինչդեռ Պաքուն 44-օրեայ պատերազմէն յետոյ մինչեւ օրս կը յայտարարէ, որ միջնորդական այդ խումբը այլեւս ընելիք չունի, քանի որ հակամարտութիւնը մնացած է անցեալին մէջ: Բանակցային գործընթացը աւելի բարդացած էր Ուքրանիոյ մէջ

սկսած պատերազմէն յետոյ: Մոսկուան ամիսներ առաջ յայտարարեց, որ միջնորդական այդ առաքելութիւնը այլեւս չի գործեր, քանի որ խումբի միւս համանախագահողները՝ Ֆրանսան եւ Միացյալ Նահանգները չեն փոփաքիր կապ ունենալ Ռուսիոյ հետ:

Չնայած այս տարաձայնութիւններուն, Հայաստանը կը պնդէ, որ դարաբաղեան հակամարտութեան վերջնական կարգաւորումը պէտք է շարունակել Մինսքի խումբի միջնորդութեամբ: Թէ ինչպէ՞ս, եւ կա՞ն արդեօք համագործակցութեան ազդակներ արեւմտեան գործընկերներէն, պաշտօնապէս չէ յայտարարուած:

Ռուսիոյ նախագահը այս առումով հարկ համարեց ընդգծել, որ Մոսկուան կը շարունակէ աշխուժօրէն զբաղիլ դարաբաղեան խնդիրով՝ եռակողմ ձեւաչափով, Հայաստանի ու Ատրպէյճանի հետ. «Մենք կը շարունակենք աշխուժօրէն աշխատիլ դարաբաղեան խնդիրի կարգաւորման ուղղութեամբ եռակողմ ձեւաչափով՝ Ատրպէյճանի գործընկերներուն հետ միասին»:

Քրեմլինի մէջ կայացած հանդիպման ընթացքին վլատիմիր Փութինը եւ Նիկոլ Փաշինեանը խօսեցան նաեւ տնտեսական կապերէն, ամենաուշագրաւը թեւեւ ֆաշինեանի յայտարարութիւնն էր ռուսական ներդրումներուն մասին. «Տնտեսութեան առումով ցանկանում եմ նկատել, որ Մարտ ամսին որոշակի անկումից յետոյ նկատուած է երկկողմ տնտեսական կապերի աշխուժացում: Մենք տեսնում ենք ներդրումային հետաքրքրութիւն ռուսական առեւտուրի կողմից, որն ուզում է ներդրումներ կատարել Հայաստանում: Եւ գիտեմ, որ այս հարցում Դուք եւս քաջալերում էք ռուսաստանցի գործարարներին, որպէսզի նրանք ներդրումներ կատարեն Հայաստանում: Ցանկանում եմ շնորհակալութիւն յայտնել Ձեզ դրա համար»:

Տեղի Ունեցաւ Հայաստանի, Ռուսիոյ Եւ Ատրպէյճանի Արտաքին Գործերու Նախարարներուն Հանդիպումը

Մոսկուան շահագրգռուած է, որ Հարաւային Կովկասը վերածուի խաղաղութեան, կայուն զարգացման եւ բարգաւաճման գօտիի, այս մասին ռուսական աղբիւրներու փոխանցմամբ՝ Տուշանպէի մէջ յայտնած է Ռուսիոյ արտաքին գործերու նախարար Սերգէյ Լաւրովը, Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի արտաքին գործերու նախարարներուն մասնակցութեամբ եռակողմ հանդիպման ընթացքին:

Ատրպէյճանի արտաքին գործերու նախարար Ճէյհուն Պայրամովը, իր հերթին, նշած է, որ հանդիպումը «լու հնարաւորութիւն է՝ քննարկելու յառաջընթացը, որուն հնարաւոր է հասնիլ»: Ան միեւնոյն ժամանակ ամփոսանք յայտնած է, որ «տակալին չեն յաջողած յառաջընթացի հասնիլ ճանապարհային հաղորդակցութիւններու բացման ուղղուած աշխատանքներուն մէջ»:

Նախարար Արարատ Միրզոյեանը հանդիպման մեկնարկին շեշտած է, որ Հայաստանը եղած է եւ կը շարունակէ հաւատարիմ մնալ երեք երկիրներու ղեկավարներուն միջեւ բոլոր պայմանաւորուածութիւններու եւ յայտարարութիւններու իրականացման:

«Մենք պատրաստ ենք շարունակել բոլոր աշխատանքները ներկայիս ձեւաչափերի ուղղութեամբ. տարածաշրջանում տնտեսական ներկայութիւնների բացման եւ խաղաղութեան պայմանագրի կամ, ինչպէս երեւի աւելի ճիշդ է ասել, յարաբերութիւնների կարգաւորման համաձայնագրի, յարաբերութիւնների հաստատման ու մնացեալ բոլոր խնդիրների լուծման ուղղութեամբ, այդ թւում՝ մարդասիրական, ռազմագերիների ազատարձակման եւ այլ խնդիրների, որոնք մնում են չլուծուած», յայտնած է Հայաստանի դիւանագիտութեան ղեկավարը:

Լաիտի Մէջ Կայացաւ Հայաստանի Եւ Հոլանտայի Վարչապետներուն Հանդիպումը

Հոլանտայի վարչապետ Մարք Ռութ եւ ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան հաղորդումի ընթացքին

Հոլանտա կատարած այցելութեան ծիրին մէջ, Լահէյի մէջ տեղի ունեցաւ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի եւ Նիւ-Հոլանտայի վարչապետ Մարք Ռութի հանդիպումը:

Զրուցակիցները կարեւորած են երկու երկիրներու միջեւ տնտեսական յարաբերութիւններու զարգացումն ու ընդլայնումը, գործարար կապերու ընդլայնման ուղղութեամբ համապատասխան միջոցառումներու իրականացումը, անդրադարձած են ՀՀ-ԵՄ յարաբերութիւններուն, Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ ստեղծուած իրավիճակին, միջազգային ասպարէզին մէջ տեղի ունեցող գործընթացներուն:

Այնուհետեւ երկու երկիրներու կառավարութիւններու ղեկավարները հանդէս եկած են յայտարարութիւններով:

Մարք Ռութն մասնաւորապէս նշած է. «Վարչապետ Փաշինեանի այցը շատ ճիշդ պահին տեղի կ'ունենայ, քանի որ Հայաստանի կառավարութիւնը անցեալ տարուայ ընտրութիւններէն յետոյ, շատ մեծ ծրագրեր ունի. շատ թեմաներ ունինք խօսելու, շատ մեծ ծրագրեր կան»:

«Հայաստանը մեծ ներդրումներ կատարած է եւ կ'երթայ ժողովրդավարութեան ճանապարհով, չնայած երբեմն կ'ըլլան բարդ իրավիճակներ եւ պայմաններ: Վարչապետ Փաշինեանի ղեկավարութեամբ թաւշեայ յեղափոխութենէն յետոյ շատ մեծ փոփոխութիւններ իրականացուած են, փտածութեան եւ շատ այլ խնդիրներու դէմ պայքար իրականացուած է: Ես մեծապէս համոզուած եմ, որ բարեփոխումները պիտի ըլլան շատ արդիւնաւէտ, եւ բոլոր հայերը անկէ օգուտ պիտի ստանան: Ես մեծ գնահատական կու տամ պարոն Փաշինեանին, շատ կը գնահատեմ իր կառավարութեան գործունէութիւնը եւ իրեն խոստացած եմ, որ պիտի օժանդակենք ամէն կերպ», հայկական կողմի պաշտօնական հաղորդագրութեան համաձայն՝ յայտարարած է Հոլանտայի վարչապետը:

Նիկոլ Փաշինեանը արձանագրած է, որ սա Հայաստանի ղեկավարի առաջին պաշտօնական այցն է Հոլանտա, ապա շարունակած է. «Ես այսօր մի քանի անգամ աւելի ունեցել եմ ասելու, որ փաստը, որ այս ժամանակում տեղի է ունենում այս պաշտօնական այցը, ես գնահատում եմ ոչ միայն մեր հարուստ պատմական յարաբերութիւնների եւ առեւտրատնտեսական բաւական զարգա-

ցած յարաբերութիւնների արտայայտութիւն, այլեւ Նիտերլանտների եւ անձամբ Ձեր, պարոն վարչապետ, աջակցութիւնը հայկական ժողովրդավարութեանը, մեր կառավարութեան որդեգրած ժողովրդավարական բարեփոխումների օրակարգին»:

«Մենք քննարկեցինք նաեւ այն հոլովոյթները, որ տեղի են ունենում Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններում, Հայաստան-Ատրպէյճան յարաբերութիւններում: Եւ պէտք է ուրախութեամբ նշեմ, որ ըստ էութեան, արձանագրում ենք, որ մենք ընդհանուր պատկերացումներ ունենք այդ հոլովոյթների վերաբերեալ եւ ընդհանուր պատկերացում ունենք, որ խաղաղութեան օրակարգն իսկապէս պէտք է իրագործուի: Բայց նաեւ, մենք բոլորս գիտենք, որ առանց միջազգային հանրութեան աջակցութեան դա հնարաւոր չէ, եւ ուրախ ենք, որ միջազգային մեր գործընկերների շրջանում այդ օրակարգն ըմբռնում է գտնում», նշած է Հայաստանի վարչապետը:

Փաշինեանը եւ Ռութն պատասխանեցին են լրագրողներու հարցումներուն:

Վարչապետ Փաշինեան պաշտօնական այցի ծիրին մէջ Հաակայի մէջ այցելած է խաղաղութեան Պալատ: Այդտեղ վարչապետին դիմաւորած է Հաակայի Միջազգային իրաւունքի Ակադեմիայի խորհուրդի նախագահ եւ խաղաղութեան Պալատի «Քարնեկի» հիմնադրամի նախագահ Փիթ Հայն Տոնէրը:

Վարչապետը նախ շրջաց կատարած է խաղաղութեան Պալատին մէջ, այնուհետեւ վերջինիս բախին մէջ մասնակցած է հայկական խաչքարի բացման արարողութեան:

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան հանդիպում ունեցած է Նիտերլանտներու Ծերակոյտի նախագահ Եան Անթոնի Պրաունի եւ Ներկայացուցիչներու Պալատի նախագահ Վերա Պերկեամփի հետ: Ատրպէյճանը կը շարունակէ յարձակողական քաղաքականութիւն վարել Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ: Այս մասին ըսած է վարչապետ Փաշինեանը Հոլանտայի Միջազգային Յարաբերութիւններու հիմնարկին մէջ «Հայաստանը եւ Նիտերլանտները. Դարաւոր Բարեկամութիւն» թեմայով դասախօսութեան ընթացքին՝ պատասխանելով ներկաներէն մեկուկու հարցումին:

Պաքուն Ու Երեւանը Պատրաստ են Նոր Ծանապարհային Քարտեզի, Այլ Ոչ Թէ Լիարժէք Խաղաղ Համաձայնագրի

Պաքուն ու Երեւանը կը բանակցին քանի մը ձեւաչափերով: Վերլուծաբաններն ու լրագրողները կը քննարկեն հայ-ատրպէյ-ճանական խաղաղ գործընթացն ու անոր ապագան:

Մայիս 12-ին Տուշանպէի մէջ կայացաւ Հայաստանի, Ռուսիոյ ու Ատրպէյճանի արտաքին գործերու նախարարներուն հանդիպումը, ուր քննարկուեցան 2020-2021 թուականներու եռակողմ յայտարարութիւններու կատարման ընթացքը, կը տեղեկացնէ Հայաստանի Արտաքին Գործերու նախարարութիւնը: Ըստ Հայաստանի դիւանագիտական գերատեսչութեան՝ հանդիպման ընթացքին «մտքեր են փոխանակուել տարածաշրջանային հաղորդակցութիւններին եւ տնտեսական կապերի ապաշրջափակման, սահմանազատման, սահմանային անվտանգութեան հարցերով յանձնաժողովի ստեղծման եւ Հայաստանի ու Ատրպէյճանի միջեւ յարաբերութիւնների կարգաւորման պայմանագրի վերաբերեալ»:

Ռուսիոյ հովանաւորութեամբ բանակցային այս գործընթացը կ'ընթանայ Մոսկուայի կողմէ Ուքրանիոյ դէմ սանձազերծած արիւնալի պատերազմին եւ Արեւմուտքի հետ Ռուսիոյ հակադրութեան պայմաններու մէջ: Ուաշինկթընն ու Պրիւքսլը եւս ներգրավուած են Հայաստանի ու Ատրպէյճանի միջեւ յարաբերութիւններու կարգաւորման գործընթացներու մէջ: Յիշեցնենք, որ վերջերս Պրիւքսլի մէջ Եւրոպական Միութեան խորհուրդի նախագահ Շարլ Միշելը մասնակցութեամբ կայացած էր Հայաստանի ու Ատրպէյճանի ղեկավարներուն գագաթաժողովը: Բացի այդ, Տուշանպէ կատարած այցն առաջ ՀՀ արտաքին գործերու նախարար Արարատ Միրզոյեանը հայ-ատրպէյճանական գործընթացը քննարկած է Ուաշինկթընի մէջ ԱՄՆ պետական քարտուղար Էնթոնի Պլինքընի հետ, իսկ Մայիս 11-ին ԱՄՆ պետական քարտուղարը հայ-ատրպէյճանական բանակցութիւններու ընթացքին անդրադարձած է Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի հետ իր հեռախօսազրոյցին ընթացքին, ու վերահաստատած է Ուաշինկթընի պատրաստակամութիւնը աջակցելու, այդ շարքին ԵԱՀԿ Մինսքի խմբակի համաձայնագրի ղերով, կողմերուն միջեւ տեսական խաղաղութեան հաստատման:

«The Washington Post»-ի սիւնակագիրը, ամերիկահայ Տէյվիտ Իկնեշիուսը «Հայաստանի եւ անոր պատմական հակառակորդներ՝ Ատրպէյճանի եւ Թուրքիոյ միջեւ» յարաբերութիւնները կարգաւորելու այս օրերու խաղաղ գործընթացը կ'որակէ «անհաւանական»: Զարմանալին այն է, որ այս գործընթացին իրենց աջակցութիւնը կը ցուցաբերեն թէ՛ ԱՄՆ-ն, եւ թէ՛ Ռուսիոյ Դաշնութիւնը, կը շեշտէ Իկնեշիուսը:

«The Washington Post»-ի հրատարակած իր յօդուածին մէջ սիւնակագիրը կը գրէ, որ «աշխարհը կեղրոնացած է Ուքրանիոյ մէջ ընթացող բռնու մարտերուն վրայ, եւ կովկասի մէջ գիւճանագիտական խնդիրները

կրնան ընկալուել որպէս կողմնակի ներկայացում»: Անոր հետ մէկտեղ, ըստ Իկնեշիուսի, անլուծելի այս հակամարտութիւններու կարգաւորման գործընթացին աջակցումը ոչ միայն կարելու է այդ երկիրներուն համար, այլ նաեւ կը բխի Միացեալ Նահանգներու եւ Ռուսիոյ շահերէն՝ «ստեղծելով երկխօսութեան համար օգտակար խողովակներ»: Ան, սակայն, Ռուսիոյ նախագահ Փլեթինը կ'որակէ որպէս «անյուսալի միջնորդ», որ կը հետապնդէ իր սեփական շահը:

Ըստ Իկնեշիուսի՝ Հայաստանը դեռ չէ ապաքինած պատերազմէն յետոյ, որ հազարաւոր կեանքեր խլեց եւ մեծ վնասներ հասցուց երկրին: Ան կ'ընդգծէ, որ հարկադրուած խաղաղութեան Հայաստանի համար լաւագոյն պաշտպանութիւնն է ԱՄՆ-ի եւ Եւրոպայի մասնակցութիւնը բանակցային գործընթացին: Անոր համատեղ ջանքերու ուղիներէն մէկը պիտի ըլլար, ըստ սիւնակագիրին, Մինսքի խմբակի վերածնունդը, որուն աշխատանքները այսօր կը պոչթթէ Մոսկուան, կը նշէ ան՝ ինչեցնելով, որ «փոխարէնը, Եւրոպական Միութիւնը միացած է Ռուսիոյ Դաշնութեան որպէս բանակցութիւններու հովանաւոր»:

Քարնեկի հիմնադրամի վերլուծաբան Թոմաս Տէվալ կ'ընդգծէ, որ այսօր հայ-ատրպէյճանական հակամարտութիւնը ունի բոլորովին այլ դիւանագիտական ձեւաչափ: Մինսքի խմբակի ձեւաչափը մեռած է, սակայն կարելու է պահպանել անոր փաստաթղթային ժառանգականութիւնը, կը գտնէ ան:

«Կարելու է պաշտօնապէս չյայտարարել այս ձեւաչափի մահուան մասին, քանի որ Մինսքի խմբակը ունի որոշակի գործառնութիւն: Այն ունի համատեղ յայտարարութիւններու պատմութիւն, այդ շարքին երեք նախագահներու՝ ԱՄՆ-ի, Ռուսիոյ եւ Ֆրանսսայի: Այսպիսով, առկա է փաստաթուղթերու ժառանգականութիւն՝ կապուած Մինսքի խմբակին հետ, որ կարելու է չկորսնցնել», կը պնդէ Տէվալը:

Անոր կարծիքով, այսօր Ռուսիոյ ու Եւրոմիութեան հովանաւորութեամբ ձեւաչափերը կ'ընթանան գոլգոհաբեր, եւ Պրիւքսլի չի ձգտիր փոխարինել Մոսկուայի գործընթացը:

«Այն, ինչ կը տրամադրէ Եւրոմիութիւնը, քիչ մը այլ բան է: Այն նոր խաղացող է, որուն, կը կարծեմ, յատկապէս դրական կը վերաբերի ատրպէյճանական կողմը: Այն կապուած չէ անցեալի հետ: Անոնք ազնիւ միջնորդներ են, որոնք չունին տարածաշրջանին մէջ մեծ օրակարգ, ինչպէս օրինակ ռուսերը կամ Թուրքիան եւ Իրանը», կը պնդէ Տէվալը:

Ըստ վերլուծաբանին՝ հակամարտող կողմերը պատրաստ չեն այսօր լիարժէք խաղաղութեան համաձայնագրի, այլ պատրաստ են նոր ճանապարհային քարտեզի, որ կրնայ ուժի չկիրառման երաշխիք դառնալ: Այդ յատկապէս կարելու է Լեռնային Ղարաբաղի հայութեան համար, կ'ըսէ ան:

Հայաստանի Մէջ Թէ՛ Կառավարութիւնը, Թէ՛ Բնակչութիւնը Գրկարաց Կ'ընդունին Եկուորները. «Associated Press»

Հայաստանը տանեակ հազարաւոր ռուսեր ընդունած է, որոնք որոշած են լքել իրենց հայրենիքը՝ Ուքրանիա Ռուսիոյ ներխուժման եւ անոր յաջորդած պատժամիջոցներուն պատճառով:

Շատերը նոր ուղղութիւն ընտրելու պահուն երկար չեն մտածած՝ Հայաստանը Ռուսիոյ հետ ունի առանց վիզայի կարգ, Հայաստան կարելի է ձամբորդել նաեւ ռուսական անձնագրով:

Քիրա Քուզմենքօս տեղեկատուական արհեստագիտութիւններու ոլորտին մէջ աշխատող ընկերութիւն ունէր Մոսկուայի մէջ: «Associated Press»-ի հետ զրոյցին ան պատմած է, որ Ուքրանիոյ մէջ պատերազմի մեկնարկէն անմիջապէս յետոյ ամուսինին եւ մանկահասակ դստեր հետ որոշած է լքել Ռուսաստանը: Կ'ըսէ, որ նախ համաձայն չէր կառավարութեան քաղաքականութեան, բացի այդ՝ բազմամիջոցներու եւ ռուսական դրամատնային համակարգի մեկուսացման պատճառով: Երեւան տեղափոխուած են 7 գործընկերներու ընտանիքներուն հետ, միասին վարձակալած են 400 քմ տարածքով առանձնատուն՝ Երեւանի ոչ-աղմկոտ հատուածներէն մէկուն մէջ, որ կը բնակին եւ կ'աշխատին:

«Ռուսիոյ մէջ գտնուելը իսկապէս դժուարացած էր՝ ելլելով Փետրուար 24-էն յետոյ ստեղծուած իրավիճակէն, պատճառները շատ են՝ բարոյականը առաջին տեղն է: Միև կողմէ, առեւտուրը իրօք սկսաւ տուժել», կը ինչէ Քուզմենքօս:

Հայաստան տեղափոխուած ռուսերէն շատերուն կարծիքով՝ երկրին մէջ առեւտուրով զբաղելը գրեթէ նոյնքան հեշտ է, որքան երկիր մուտք գործելը: Քուզմենքօս կ'առանձնացնէ հարկային թեթեւ բեռը:

Ռուսիան լքած ձեռնարկատէրերուն զգալի մասը տեղեկատուական արհեստագիտութիւններու ոլորտի մասնագէտներ են: «Khagheri Antar» բջջային յաւելուածը, որ այժմ արձանագրուած է Հայաստանի մէջ, իր 14 աշխատա-

կիցները Հայաստան տեղափոխած է, եւս 40-ը հեռավար կ'աշխատին այլ երկիրներէ:

Հայաստան տեղափոխուելը «հարկադրուած որոշում» էր եւ «մարդոց աշխատատեղիներն ու աշխատավայրերը պահպանելու հնարաւորութիւն», կ'ըսէ ընկերութեան ձեւաւորման բաժնի ղեկավար Վիքթոր Մալինովսքին:

«Associated Press»-ը կը նշէ, որ Հայաստանի մէջ թէ՛ կառավարութիւնը, թէ՛ բնակչութիւնը շատ գրկարաց կ'ընդունին եկուորները: Տնտեսութեան նախարարութիւնը յատուկ «թէժ գիծ» բացած է Հայաստան տեղափոխուած ձեռներէցներուն օգնելու նպատակով՝ ինչպէս դրամատնային հաշիւ բացած, առեւտուր արձանագրած է:

«Հայաստանը զարմանալիօրէն շատ բարեկամ երկիր է, ժողովուրդը շատ բարի է, շատ հոգեհարազատ: Եւ իսկապէս, մենք յաջողած ենք ինչ-որ չափով հասարակութեան մաս դառնալ, քիչ թէ շատ ընտելանալ», պատմած է տեղեկատուական արհեստագիտութեան ոլորտի մէկ այլ ներկայացուցիչ Իկոր Վասիլեւը:

Հայաստանի Տնտեսութեան նախարարութեան տուեալներով՝ 2022 թուականի առաջին եռամսեակին երկիր մուտք գործած է մօտ 150 հազար Ռուսիոյ քաղաքացի: Թէ անոնցմէ քանի՞նք եկած են մնալու նպատակով, դժուար է ըսել, նախարարութեան գնահատմամբ՝ այդ թիւը մօտ 70 հազար է:

Պաշտօնական տուեալներով՝ միայն Մարտին Հայաստանի մէջ ռուսերու կողմէ արձխանագրուած է 520 ընկերութիւն:

Երկիրը յոյս ունի օգտագործել բարձր որակաւորում ունեցող գաղթականներու հոսքը: «Աշխարհում շատ քաղաքներ են մրցում տաղանդաւոր մարդկանց համար, եւ մենք կարծու ենք, որ նման մարդկանց ներհոսքը Հայաստան մեծապէս կը բարձրացնի Հայաստանի տնտեսութեան մրցունակութիւնը», «Associated Press»-ի հետ զրոյցին ընթացքին ըսած է Հայաստանի տնտեսութեան նախարար Վահան Քերոբեանը:

Անդրադառնալով Ուաշինկթընի ներգրավուածութեան՝ Տէվալ կը գտնէ, որ ԱՄՆ-ն այսօր կը փորձէ աջակցել այս աւելի չէզոք արեւմտեան խաղաղ գոր-

ծընթացին, որ, ըստ անոր, չի հակասեր Ռուսիոյ Դաշնութեան հիմնական նպատակներուն կամ 2020 թուական Նոյեմբերի գինադարձ յայտարարութեան:

Խորհրդածութիւններ Քաղաքական Ներկայ Իրադրութեան Շուրջ

ՓԱՆՈՍ ԹԻԹԻՉԵԱՆ

Ընթերցողներուն ուշադրութեան կը փափաքեմ յանձնել այս յօդուածին շարժառիթը:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մայրաքաղաքին մէջ, Հայութեան զօրավիգ Քոնկրէսական խմբաւորումին նախաձեռնութեամբ Յեղասպանութեան ոգեկոչումի տարեկան պաշտօնական ձեռնարկին ընթացքին, Հայաստանի Դեսպանուհին, իր ելոյթին ետք, թիրախ դարձած էր արգահատելի արարքի մը, երկու հայագիր երիտասարդներու կողմէ: Արարքը, որ Երեւանի հրապարակներուն վրայ ցոյցեր կատարողներու պարագլուխներուն կողմէ հրահրուած եւ ներկայիս հայ քաղաքական որոշ շրջանակներու մօտ տիրող փողոցային ժամանակավրէյակ հոգեբանութեան մէկ դրսեւորումն էր, հեռու ազգային արժանապատուութեան տարրական գիտակցութեան, բարեբախտաբար պախարակելի նկատուեցաւ բոլոր լրջախոս կուսակցական շրջանակներուն կողմէ, գէթ այն գաղութին մէջ զոր մօտէն կը ճանչնանք: Արարքին լայն արձագանգ չգտնելուն եւ արարքի հեղինակներուն ապահովութեան ուժերու կողմէ խստագոյն հետապնդումի չենթարկուելուն իրողութիւնը, կը վերագրենք դեսպանուհիի վեհանձնութեան:

Դէպքը իր լայն պարունակին (context) մէջ դնելով, կ'ուզենք հայ հանրութեան նկատողութեան յանձնել հետեւեալ կէտերը:

ա) Հայաստանի դեսպանուհին, պարզապէս արտաքին գործոց նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնէն մը է: Ան խորհրդարանին է մեր երկրին: Անոր հանդէպ ցուցաբերուած վերաբերումը համազօր է հայութեան հանդէպ ցուցաբերուած վերաբերումին: Եւ հարցը կապ չունի թէ ո՞վ է Հայաստանի գործադիր իշխանութեան ղեկավարը: Նաեւ, իր անհատական արժանիքներով եւ կրթութեամբ բարձր գնահատուած դեսպանուհին, որպէս իզական սեռէ ընտրուած անձնաւորութիւն, մեր պետութեան ժողովրդավարական ուղղուածութեան համար խորհրդանշական յաւելեալ արժէք կը ներկայացնէ:

բ) Այսօր հայ սփիւռքն ալ իր կարգին տազնապալի շրջան մը կը բոլորէ: Լիբանանահայ համայնքը, յատկապէս, երկրի ընկերային-տնտեսական տազնապալի ծանր պայմաններուն տակ, ազգային համայնքային մտահոգութիւններուն եւ առաջնահերթութեան

թիւններուն գիտակից քաղաքական հասուն եւ համախոս ղեկավարութեան մը բացակայութեան, լուրջ խնդիրներ կը դիմագրաւէ, ինչպէս ի յայտ եկաւ վերջին երեքփոխանական ընտրութիւններուն ընթացքին: Առաւել ըլլալով, ներքին պառակտումներ, ու տարակարծութիւններ, որոնք առհասարակ ծայր տուած են մեր գաղութահայ կեանքէն ներս, յառաջացուցած են արմատականացում մը ու վտանգաւոր պարագ մը: Հեղինակութեան եւ առաջնորդութեան զգալի պակաս մը: Մեծ մտահոգութիւն կայ սփիւռքահայ կեանքէն ներս, վերականգնակերպուելու եւ անդորրութիւնը վերահաստատելու: Հեռու Երեւանի ցոյցերէն եւ անիմաստ վէճերէն: Կայ մտահոգութիւն՝ հայ նոր սերունդին մօտ վառ պահելու ազգային արժանապատուութեան ու զոհաբերութեան ոգին:

Այսօր, կենսական նշանակութիւն ունի հայրենիքի համար ունենալ լաւ կազմակերպուած, իր ներուժը զօրաշարժի ենթարկած, միակամ ու նպատակասլաց սփիւռք մը, որ թօթափած է մանրուք հաշիւները ու փառատենչութիւնները:

գ) Վերջապէս, Հայաստանը այսօր կ'անցնի անկիւնադարձային հանգրուանէ մը, Հայ-Թուրք եւ Հայ-Ազերի բանակցութիւններու: Եւ այդ բանակցութիւնները որոնք նպատակ ունին, առանց նախապայմանի, բնականոն դարձնել խզուած փոխ-յարաբերութիւնները 1990-ական թուականներէն ստղին, անկասկած իրենց զօրեղ ազդեցութիւնը պիտի գործեն Հայաստանի ընդհանուր ապագային վրայ: Ուստի, հարկ է հոս, որոշ չափով անդրադառնալ, թէ ի՞նչ կը կատարուի այդ բանակցութիւններով: Ներկայ յօդուածի ծիրին մէջ կարելի չէ նոյնիսկ մասնակի պատկեր մը ուրուագծել: Ուստի պիտի փորձենք պարզել այնքան բան, որքան հնարաւոր է:

2009-ին փորձ մը եղաւ Անգարա-Երեւան բնականոն փոխ-յարաբերութիւնը վերահաստատելու: Երկու Protocol-ներ ալ պիտի ստորագրուէին: Սակայն Պաքուն եւ Թուրք ծայրայեղ ազգայնական կուսակցութիւնը ձախողութեան մատնեցին փոխադարձ համաձայնութեան այդ փորձը:

Ներկայ նախաձեռնութիւնը, սակայն, տարբեր պայմաններու տակ տեղի կ'ունենայ: Ազգայնական ոչ միայն Ղարաբաղեան եօթը շրջաններուն վերատիրացած է,

այլ նաեւ Շուշին վերագրուած է: Հայոց վերջնական պարտութեան առաջը պիտի առնուէր Ռուսիոյ միջամտութեամբ: Համաձայնագիր մը պիտի ստորագրուէր Ռուսիոյ, Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի միջեւ, գինադադար հաստատելով:

Ի՞նչ շահեր կարելի է ակնկալել ներկայ բանակցութիւններէն: Պարզաբանուած պատկեր մը:-

Թուրքիա նրբանցք մը կը ձգտի ունեւալ Մեդրիի վրայով, հասնելու Պաքու եւ Կեդրոնական Ասիա: Նաեւ պատենտութիւն մը, Պաշտինին հետ իր յարաբերութիւնները բարելաւելու: Ամերիկան եւ Արեւմուտքը քաջալեր հանդիսանալով Հայ-Թուրք ներկայ բանակցութեանց, կը միտին Ռուսիոյ դիրքը տկարացնել Հարաւային Կովկասի մէջ: Նկատի պէտք է ունենալ նաեւ, Հայաստանի կախեալ ըլլալը Իրանէն:

Ռուսիան եթէ իր հաւանութիւնը տուաւ վերոյիշեալ բանակցութեան, ուրիշ ելք չունէր իր երկայ յարաբերաբար տկար վիճակին մէջ: Խորքին մէջ Ռուսիան մէծ շահեր ապահոված է տիրող status quo-ն պահելով: Ան շնորհիւ իր պարտադրած 2020-ի գինադադարին, Ռազմական ոտք կը դնէր Ազրպէյճանական հողամասին վրայ: Ռուսիոյ շահերուն համապատասխան է պահել ներկայ ձգտելու իրավիճակը Ազրպէյճանի եւ Հայաստանի միջեւ: Վերջապէս ներկայ իրավիճակը առիթ կ'ընծայէ Նախագահ Փութինին, Պաքուի հետ գործակցաբար, չափողցնելու կամ ձախողցնելու Հայ-Թուրք բանակցութիւնները, որոնք կը միտին բնականոն դարձնելու Երեւան-Անգարա փոխ-յարաբերութիւնները:

Գալով Հայաստանին, ինչպէս ականատես եղանք, Հայաստան մեծ պարտութիւն մը կրեց Ազրպէյճանէն Թուրքիոյ ռազմական աջակցութեամբ: Նաեւ փաստ-

ուեցաւ այն, թէ կարելի չէ վստահիլ Ռուսիոյ նեղ ժամանակին: Միւս կողմէ Հայաստանը անհրաժեշտ կարիքը ունի դուրս գալու շրջափակումէ եւ կղզիացումէ: Կարիք ունի Սեւ Ծով եւ անկէ անդին հասնելու իր տնտեսութիւնը զօրացնելու համար: Մտահան չնենք նաեւ այն իրողութիւնը որ Հայաստանը այսօր շատ տկար վիճակի մէջ է եւ Արցախի գոյութիւնը վտանգուած: Չունինք մեր մէջքին կանգնած հզօր դաշնակիցներ սակարկութեան սեղանին վրայ կամք պարտադրելու: Նման կացութիւններու մէջ նուազագոյն վնասը առաւելագոյն շահ պէտք է նկատել, քանի «Diplomacy is the art of the possible»:

Դժբախտաբար նման անցուկ կացութեան մէջ, այսօր, Հայաստանի մէջ, ընդիմադիրներ, կը մերժեն Հայ-Թուրք բանակցութիւնները, ինչպէս մերժեց Երեւանի միջոցաւ կնքուած գինադադարը, կ'ուզեն վար առնել Նիկոլ Փաշինեանը եւ կրկին իշխանութեան տիրանալ: Ի՞նչ ծրագիրով, ի՞նչ միջոցներով, անորոշ կը մնան մեզի:

Հարկ է սթափիլ, դառնալ զգաստ, հաշուարկող, ու թիկունք կանգնիլ Հայաստանին, ամբողջական եւ միաւորուած կարելիութիւններով: Այն գիտակցութեամբ, որ ներկայ վտանգաւոր օրերուն, սխալ քայլ մը կարնայ աղիտաբեր ըլլալ մեր երկրին ու ժողովուրդին:

Այդ կը յուշէ մեզմէ պահանջուած քաղաքական իմաստութիւնը:

Այսպէս, մեր Ազնուաշուք Դեսպանուհի Լիլիթ Մակունցի նկատմամբ կատարուած տգեղ ու ամօթալի արարքը, մեզի առիթ պիտի ընծայէր յայտնելու մեր տեսակէտները ու նկատումները, որոնք կ'աղերսուին մեր դիմաց ծառայող մարտահրաւէրներուն:

Ձարթի՛ր, Լա՛օ, Բայց Որո՞ւ Դէմ

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵԻ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

Հայաստանի ժողովուրդին մեծամասնութեան կողմէ երեք տարուան մէջ երկու անգամ մերժուած եւ որպէս «Թալանջի» ճանչցուած իմբակցութիւնը, տասնեակ մը հազար հաշուող իր հետեւորդներով, կը շարունակէ փողոցային իր աղմկալի հաւաքներն ու երթերը իշխանափոխութիւն յառաջացնելու նպատակով:

Օգտուելով ներկայ իշխանութեան թոյլատու քաղաքականութենէն, որ կ'ուզէ լաւ երեւնալ յարելով Արեւմուտքի եւ Եւրոպայի ժողովրդավարական չափանիշերուն, ընդդիմադիր կոչուող իմբակցութիւնը առիթը չի փախցնէր տարածելու «բազում աղմուկ վաճակ ոչինչի» իր արշաւը: Անօրինականութեան եւ անհանազանողութեան մոլորեցող լեցուած մարդիկ կարծէք բաւականացած չեն իրենց չարաբաստիկ «Հայրենիքի Փրկութեան Շարժում»-ի ձախողը արկածախնդրութենէն, երբ յառաջ քշեցին այժմ անհետ կորած Վազգէն Մանուկեանը՝ գայն չընտրեալ վարչապետ առաջարկելով, ու հիմա ալ ելած են ազգին շալակը՝ «գարթի՛ր, լա՛օ» գոչելով:

Ի տես այդ մարդոց մոլեգին, աղմկալի ու ինքնահաւան պոռթկումներուն, մարդ կը տարուի հարց տալու, թէ որո՞ւ օգտին կը շարժին անոնք, եթէ ոչ միայն իրենց: Իշխանափոխութիւն պահանջողները իշխանատնչութենէ կը տառապին, որովհետեւ իրենց դաւանած հայրենասիրութեան, ազգասիրութեան եւ բարեփոխութեան մթերանոցին մէջ կը պակասի ժողովուրդին հաւատքը իրենց նկատմամբ: Փորձուածը անգամ մը եւս փորձելը չիմարութիւն է, եւ ժողովուրդը անոնց անցեալը վերջիչելով՝ թքած ունի անոնց կտակին (egacy) վրայ...:

Դժուար օրերու մէջ կ'ապրին մեր ժողովուրդն ու պետութիւնը, եւ ամէնուն՝ Ռուսիոյ, Ամերիկայի եւ Եւրոպական խորհուրդին կողմէ բանեցուած խիստ ճնշումները, որ «նչացողը» վար իջեցնենք, որեւէ դեկավարի, Փաշինեան կամ ոչ-Փաշինեան, հակառակելու առիթ եւ կարելիութիւն չեն տար: Նախկինները երբեք փրկութեան ծրագիր կամ լուծում չեն ներկայացներ երկիրը դուրս բերելու այս անելի վիճակէն եւ ներկայ վարչաձեւը քննադատելէ զատ բան չեն ընել: Անոնք վարպետօրէն ձգձգեցին եւ յետաձգեցին քսան տարուան երկայնքին Արցախի հարցին լուծումը եւ խաբկանքներով օրօրեցին մեզ՝ առիթ տալով Ալիեւի, որ իր բանակը զօրացնէ եւ պարտութեան մատնէ մեզ: Հիմա ալ

այդ նախկինները նոր խաբկանքներով կը ներկայանան մեզի «քաջնազարեան» լողունգներով՝ նոր պարտութիւններու դռներ բանալու համար մեր առջեւ:

Եթէ «երկու հարեաց փոքրագոյնը» կ'առաջարկուի մեզի ՄԵԾԵՐՈՒՆ կողմէ, պէտք է համակերպիլ ուզենք կամ չուզենք՝ անիծելով ՄԵԾԵՐԸ: Ռուսիոյ դէմ ամբողջ Արեւմուտքին նեցուկը վաշելող Ուքրանիոյ բախտը չունեցանք եւ չենք ալ կրնար ունենալ, երբ Թուրքիա կը շարունակէ ըլլալ շփացած գործընկերը ՆԱԹՕ-ի եւ Արեւմուտքի, երբ Փուլթինն ալ սիրաբանութեան մէջ է էրտողանի հետ: Եթէ Արցախի ազգային նկարագիրն ու անոր ժողովուրդին ապահովութիւնը փաշինեանը յաջողցնէ ՄԵԾԵՐՈՒՆ երաշխաւորութեամբ եւ անոնց տնտեսական օգնութեամբ, գայն դաւաճան կոչողները դաւաճանած կ'ըլլան Հայաստանի եւ Արցախի մեր ժողովուրդին խաղաղ եւ անդորր կեանք ապրելու իրաւունքին դէմ:

Ասկէ դուրս ամէն ինչ ամբոխավարութեամբ մասաները աղէտալիօրէն գրգռել է ի վնաս ազգին ու հայրենիքին:

Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան շրջանին տկար ըլլալով՝ ակամայ կորսնցուցինք հող ու անկախութիւն, եւ նոյն վիճակին մէջ գտնուելով այսօր՝ ոմանց յոխորտազին ձայներուն անսալով կրնանք մեր այս ունեցածն ալ կորսնցնել:

Յուլիս 2021-ին, Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան հայկական համալսարանի բաժանմունքին նիւթական օժանդակութեամբ լոյս տեսաւ ուսումնասիրութիւն մը «Սպիտակ թուղթ» անունան տակ, որպէս վերնազիր ունենալով «2020թ. Ղարաբաղեան պատերազմը եւ Հայաստանի ապագայ արտաքին ու անվտանգութեան քաղաքականութիւնները» (139 էջ), հեղինակութեամբ իրենց ասպարէզներուն մէջ մեծ յաջողութիւն արձանագրած երեք հայորդիներու՝ Ռոբերտ Այդապիւրեանի, Ժիրայր Լիպարիտեանի եւ Թալին Փափազեանի: Նախաբանի առաջին էջին վրայ անոնց ըրած հետեւեալ եզրակացութիւնը շատ բան պէտք է ըսէ ամբոխավարութեամբ մասաները հրահրողներուն. «Դժուարութիւնն այն է, որ պէտք է պահպանել այն, ինչը կարելու է Հայաստանի համար եւ ինչի վրայ կարելի է կառուցել, եւ թողնել այն, ինչը կարող է թուալ կարելու այս կամ այն մակարդակում, բայց դա կ'ամ անիրագործելի է, կ'ամ մեծ դժուարութիւններ է ստեղծում առաւել կարելու համար»:

Ուքրանիա. 10 Հարցում

ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

ԱՄՆ-ի վաշելած համաշխարհային դիրքին մեծագոյն վտանգը կու գայ Չինաստանէն: Ուրեմն փոխանակ կեդրոնանալու Չինաստանի մարտահրաւէրը դիմագրաւելու աշխատանքին վրայ, ինչո՞ւ համար ԱՄՆը ճակատ կը բանայ Ռուսիոյ դէմ, փոխանակ փորձելու սիրաշահիլ Ռուսիան ընդդէմ Չինաստանի: Միայն չիսնամեակ մը անցած է 1972-էն, երբ Նիքսոն-Մաօ Յէ Թունկ աննախադէպ հանդիպումով, ԱՄՆը բարեկամութեան կապեր հաստատեց Չինաստանի հետ, ի դէմս Սովետական Միութեան, որ այդ ժամանակ իր մեծագոյն սպառնալիքն էր:

Տեսնելով հանդերձ, որ մեծ պետութեանց խաղին մէջ ներգրաւուող փոքր պետութիւնները միշտ ալ տուժած են, ինչո՞ւ համար նախագահ Զեւենսկին, փոխանակ ամբողջ պահելու Ուքրանիոյ անկողմնակալութիւնը Ռուսիոյ եւ ԱՄՆ-ի միջեւ, ինչպէս այս խաղին մէջ: Արդեօ՞ք ստիպուած էր տուրք տալ զինք նախագահի պաշտօնին հասցնողներուն, ուստի եւ անձնական հաշիւները գերադաս սեպեց ազգայինէն:

Ինչո՞ւ համար նախագահ Պայտընի օրով Ռուսիոյ դէմ հակամարտութիւնը ուժեղացաւ, մինչ նախագահ Թրամի օրով Չինաստանն էր թիրախը: Արդեօք ի՞նչ էին պատճառները ռազմավարական այսպիսի արագ եւ գլխաւոր շեղումի մը:

Յստակ է, որ 2008-էն ի վեր ԱՄՆը կ'աշխատի Ուքրանիան դարձնել ՆԱԹՕ-ի անդամ, իսկ Ռուսիան կը զգուշացնէր, որ այդպիսի քայլ մը գոյութեանակա սպառնալիք կը սեպէ իրեն համար: Ուրեմն այս լոյսին տակ, արդեօք որքա՞ն երկար կրնայ տեւել այս պատերազմը եւ ո՞ւր կրնայ յանգիլ:

Արդեօ՞ք Ուքրանիոյ պարտութիւնը պիտի աւարտի երկրի բաժանումով, ինչպէս որ պատահեցաւ Վրաստանի պարագային 2008-ին, երբ կորսնցուց Ապխազիան եւ Օսեթիան: Այդ ժամանակ ԱՄՆը շատ արագ հրաժարեցաւ

Վրաստանի պաշտպանութիւնէն, բայց հիմա իր խաղը առաջ կը տանի Ուքրանիոյ քանդումին ի հաշիւ:

Կը խուսափինք հարց տալ թէ ո՞ւր կրնայ յանգիլ այս պատերազմը Ռուսական անհաւանական պարտութեան մը պարագային, որովհետեւ անոր հետեւանքները շատ ծանր կրնան ըլլալ համաշխարհային առումով, ընդհուպ աթոմական պատերազմի սպառնալիք:

Սովետական Միութեան փլուզուման յաջորդած բանակցութիւններու ընթացքին, ինչո՞ւ համար Արեւմուտքը քաջալերեց Ուքրանիոյ, որ յանձնէ իր հողին վրայ գտնուող աթոմական գիւնամթերքը: Եթէ Ուքրանիան այդ գէնքերը պահած ըլլար, Ռուսիան պիտի դիմէ՞ր այս քայլին:

Նկատելով որ նախագահ Պայտընի վարչակազմը ամէն ձեւով կը զինէ եւ օգնութեան կը հասնի Ուքրանիոյ, արդեօ՞ք պիտի համակերպին որեւէ լուծման առաջարկի, որ անպատկառ կրնայ սեպուել իրենց համար, մանաւանդ որ Նոյնմբերին պիտի կայանան միջին շրջանի ընտրութիւնները եւ Դեմոկրատ կուսակցութիւնը կրնայ աթոռներ կորսնցնել:

Արդեօ՞ք Եւրոպական Միութիւնը կը ցանկայ տեսնել այս պատերազմի արագ աւարտը, որուն երկարաձգումը կրնայ նպաստել իր սահմաններուն մէջ ապաստանած 6 միլիոն կապուտաչեայ գաղթականներուն հաստատման:

Վերջացնելու համար չենք կրնար հարց չտալ, որ ի՞նչ կրնան ըլլալ այս պատերազմին հետեւանքները Հայաստանի համար: Ժամեր առաջ տարաձայնութիւն կար, որ Ֆինլանտան եւ Շուէտը պիտի դիմեն ՆԱԹՕ-ի անդամակցութեան, իսկ Թուրքիան կը յայտարարէր, որ կրնայ իր վեթօն գործածել արգիլելու այդ քայլը: Ի՞նչ օգուտ պիտի քաղէ Թուրքիան Արեւմուտքէն կամ Ռուսիայէն վերջնական որոշումի մը յանգելու համար եւ ի՞նչ անդրադարձ կրնայ ունենալ այդ մէկը Հայաստանի վրայ:

Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ ուրիշին հայրենասիրութեան դաս տալ ուզող աղմկարարները լաւ կ'ընեն, եթէ ականջ տան վերոյիշեալ իմաստութեան, որպէսզի պահպանուի կարելու Հայաստանի եւ Արցախի ժողովուրդներուն համար եւ «քաջնազարեան» հերոսութիւններով մեծ դժուարութիւններ չստեղծեն առաւել կարելու համար: «Ձարթի՛ր, լա՛օ» պոռչտուքներով ու պաս-

տառներով թրքամէտ կոչելով փաշինեանն ու իր իշխանութիւնը՝ սխալ ճամբով քաշելու պիտի չկրնան մղել լաօն: «Սուլթան» չկայ Երեւանի մէջ, որ «կ'ուզէ ջնջէ մըզի», եւ որո՞ւ դէմ պիտի գարթնի լաօն, երբ իր պետութեան ներկայացուցիչները աշխարհը կը շրջին՝ իր կեանքի բարելաւումն ու հայրենիքի խաղաղութիւնը ապահովելու համար:

Էրտողանին Բախտը Բացուեցաւ

ճրտագ. ԴԱՄԱՐՁՈՒՄ ԱՂՊԱՇԵԱՆ

Թուրքիոյ նախագահ Ռեջեփ Թայյիփ Էրտողան երկար ժամանակէ ի վեր մղձաւանջերու մէջ է, կը տառապի շատ մը ներքին ու արտաքին ճգնաժամերու պատճառներով:

Թուրքիոյ պարտքերը միջազգային դրամատուներուն, երկրի տնտեսական սուր տագնապը, թրքական լիրայի արժէքի շարունակական անկումը, երկրի արեւելեան եւ հարաւ-արեւելեան մասի քիւրտերու պայքարը, Հայոց Յեղասպանութեան հետապնդումը եւ այլ ուրիշ ներքին պատճառներով, Էրտողան մեծ տագնապի մէջ է:

Ներկայիս ան շատ դժուար պահեր կ'ապրի՝ ցոյցերու, ժողովրդական գայրոյթի եւ երկրի աճող ընկերային ու քաղաքական լարուածութեան եւ տնտեսական փլուզումի գուգահեռ. ներքին հարցերը ցոյց կու տան, թէ թուրքերու 64%-ը համոզուած են, որ Էրտողանը կարող չէ վերահսկել եւ զսպել երկրի տնտեսական խնդիրները: Ան բանտարկած է հազարաւոր մարդիկ, որոնք չեն աջակցած իր քաղաքականութեան, որոնցմէ վերջինը Օսման Քաւալան է:

Ներքին ընդդիմադիր ուժերը՝ գլխաւորութեամբ՝ ամենամեծ ընդդիմադիր կուսակցութեան, ժողովրդա-հանրապետական կուսակցութիւնը եւ իր դեկավար Քէմալ Քըլըչդարը, նաեւ Էրտողանի հին ընկերները ԱՏՃտ Տաւուտօղլու, Ալի Պապաճան եւ ուրիշներ կը պատրաստուին զինք հեռացնել 2023 թ. կայանալիք ընտրութիւններու յաղթանակէն: Էրտողան արդէն խմբեց դառնութեան առաջին բաժակը, երբ իր Արդարութիւն եւ Չարագոյն կուսակցութեան թեկնածու Բին Ալի Եըլտըրըմի պարտուեցաւ Յունիս 2019 թ.-ին իսթանպուլի քաղաքապետարանի ընտրութիւններուն՝ ժողովրդա-հանրապետական կուսակցութեան թեկնածու Էքրէմ Իմամօղլու դէմ:

Էրտողանի արտաքին գլխաւոր հարցերը իր անդամակցած կազմակերպութեան ՆԱԹՕ-ի (NATO) հետն է. Ռուսական S-400 հակաօդային պաշտպանութեան համակարգերու գնումը, որուն հետեւանքով ԱՄՆ-ը պատժամիջոցներ կիրառեց Թուրքիոյ պաշտպանական հատուածի նկատմամբ եւ անոր դուրս հանեց ռազմավարական F-35 կործանիչներու ծրագիրէն:

Անոր յարաբերութիւնները Եւրոպայի հետ շատ վատ եղան երբ ան երկար ժամանակ սպառնաց կիպրոսին եւ Յունաստանին, փախտականներ բաց թողեց դէպի Եւրոպա, բախումներ ունեցաւ Ֆրանսայի հետ Լիպիոյ հարցով եւ ընհանրապէս անոր յարաբերութիւնները ԱՄՆ-ի եւ Եւրոպայի հետ անկումի մէջ էին արտաքին քաղաքականութեան նկատմամբ իր՝ կրօնքի վրայ հիմնուած կոպիտ մօտեցումին համար:

Իսկ Մերձավոր Արեւելքի մէջ Իսրայէլի հետ անոր վատ յարաբերութիւնները, Իսրայէլի հետ եւ այլ պատճառներով Մէլուտական Արաբիոյ, Միացեալ Արաբական Էմիրութիւններու, եւ Եգիպտոսի հետ թշնամական յարաբերութիւնները, բոլորը տկարացուցին Էրտողանի դիրքը շրջանին մէջ:

Էրտողան նախապէս փորձեց Օսմանեան կայսրութիւնը վերա-

կանգնեցնել՝ արաբները շահագործելով, սակայն Միւննի թուրքիան եւ Ուսահապի Մէլուտական Արաբիան, թէեւ երկուքն ալ մահմետական են սակայն անոնք տարբեր յարանուանութիւններու կը պատկանին. Մէլուտական Արաբիան՝ իր քարիւղի հսկայ հարստութեամբ եւ իսլամական ամենակարեւոր սրբավայրերով՝ Մեքքայով, Մետինէյով, եւ Միացեալ Արաբական Էմիրութիւնները՝ իր հսկայ հարստութեամբ, Եգիպտոսը իր ծանրակշիռ դիրքով դէմ են Էրտողանի ծրագիրներուն:

Ընդամէնը քանի մը ամիս առաջ էր որ Թուրքիան միջազգայնորէն մեկուսացուած էր:

Եւ վերջապէս Էրտողանի բախտը բացուեցաւ

Ռուսաստանի պատերազմը Ուքրանիոյ դէմ հնարաւորութիւն տուաւ Թուրքիոյ, որ ան խաղաղութեան միջնորդի դեր կատարէ երկու կողմերէն ընդունուած ըլլալու, եւ յաջողեցաւ անոնք միասին մէկ սեղանի բերել իսթանպուլի մէջ. այդպէսով ան ուզեց շրջանի մէջ աստեցիկ դեր ունենայ իբր ազատ մեծ պետութիւն եւ ոչ թէ սառը պատերազմի ժամանակի նման, ԱՄՆ-ի եւ ՆԱԹՕ-ի անդամներու պատնէշը Ռուսաստանի դէմ:

Գիտակցելով Թուրքիոյ աշխարհաքաղաքական դիրքը դէպի Եւրոպա ուղղուած քարիւղի եւ կազմակերպութիւնները, եւրոպացիները՝ մէկ կողմ ձգած են իրենց հակակրօնը Էրտողանի նկատմամբ, նմանապէս ԱՄՆ-ը բաւականին մեղմ քաղաքականութիւն կը վարէ անոր հանդէպ մէկզի դնելով

Այսպէս դիմաւորուեցաւ Իսրայէլի նախագահը Թուրքիոյ մէջ.

իր անհամաձայնութիւնները Էրտողանի հետ:

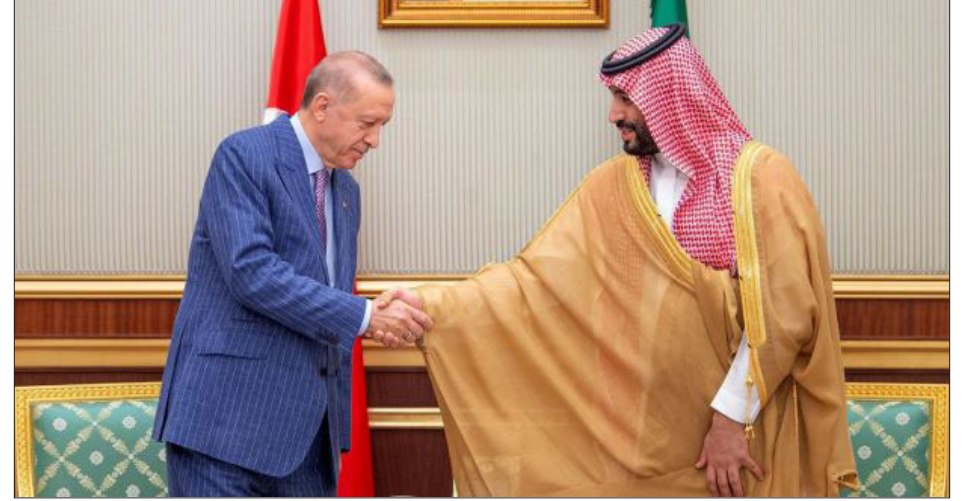
Ներկայիս Թուրքիոյ դերը Ռուսաստանի եւ Ուքրանիոյ միջեւ խաղաղութիւն հաստատելու համար, որ հիմնուած է Թուրքիոյ եզակի դիրքի վրայ՝ որպէս ՆԱԹՕ-ի անդամ, ուր լաւ կապեր ունի երկու երկիրներուն հետ, բարձրացուց թրքական դիւանագիտութեան հեղինակութիւնը, նոյնպէս Էրտողանին, եւ այս բոլոր զարգացումները մղեցին զինք, որ իր հաշիւները դարձեալ ստուգէ:

ԱՄՆ-ի եւ Եւրոպայի հետ իր յարաբերութիւնները մեղմացնելէ ետք ան անդրադարձաւ տարածաշրջանի խոշոր երկրներուն. Թուրքիոյ աճող մեկուսացումը եւ տնտեսական լուրջ դժուարութիւնները ստիպեցին Էրտողանին որ բարելաւէ իր յարաբերութիւնները Իսրայէլի, Եգիպտոսի, Մէլուտական Արաբիոյ՝ եւ Միացեալ Արաբական Էմիրութիւններուն հետ:

Փետրուարին՝ Էրտողան Մի-

ացեալ Արաբական Էմիրութիւններու պաշտօնական երկօրեայ իր այցի ընթացքին ստորագրեց 13 համաձայնագրեր, որոնք կը վերաբերին ներդրումներու, արդիւնաբերութեան, արուեստագիտութեան, պաշտպանութեան, եւ այլն:

Մարտին՝ Իսրայէլի նախագահ Իսհակ Հերցոգ Թուրքիա այցելեց եւ ան Էրտողանի հետ այդպէս «շրջադարձային կէտ» համարեցին երկու երկիրներու յարա-

Այսպէս խոնարհեցաւ Էրտողանը իր հաւածած Սէուտիոյ զահաժառանգին դէմ.

բերութիւններու մէջ:

Իսրայէլի նախագահ Հերցոգը յոյս չաչտնեց, որ տարածաշրջանութիւնները կը լուծուին «փոխադարձ յարգանքով»՝ ըսելով «Մենք բոլորս Աբրահամի գաւակներն ենք»:

Իսրայէլի հետ ամենակարեւոր քննարկուած կէտը Արեւելեան Միջերկրական ծովի թղթածրարը եւ Իսրայէլի Եւրոպա կազատարը Թուրքիոյ տարածքով երկարացնելու նախագիծն էր, ինչպէս նաեւ երկկողմ յարաբերութիւնները երկու երկիրներու միջեւ:

Ապրիլին՝ երկար նախապատ-

վեր կը հայածէր Մէլուտացի լրագրող Ջամալ Խաշուքշիի սպանութեան յանցանքով իսթանպուլի Սէուտիոյ հիւպատոսարանին մէջ:

Էրտողան աւելի քան մէկ տարի առաջ յայտարարած էր Մէլուտական Արաբիոյ հետ տարակարծութիւններու էջը շրջելու իր երկրի մտադրութեան մասին եւ նոյնիսկ զանգահարած էր թագաւորին անցեալ տարուայ Մայիսին Ռիատ՝ հանդիպելու համար:

Մնաց Եգիպտոսի հետ յարաբերութիւնները:

Թրքական կողմը կը շարունակէ հանդէս գալ Եգիպտոսի հետ յարաբերութիւնները վերականգնելու նպատակով, սակայն քանի մը գլխաւոր անհամաձայնութիւններ կան երկու երկիրներու միջեւ: Միջերկրական ծովի կազմակերպութեան առնչուող բանակցութիւնները, Թուրքիոյ մէջ ապաստանած եգիպտացի «Մուսուլման եղբայրներ»ը, որոնք իբր անհաբեկչական խմբաւորում ծանցուած են Եգիպտոսի կողմէ եւ Լիպիոյ մէջ Թուրքիոյ վարձկաններու շարունակուող վէճը, առաւել Եգիպտոսը պատճառ չի տեսներ, որ Թուրքիան ռազմական ներկայութիւն ունենայ Լիպիոյ, Սուրիոյ եւ Իրաքի մէջ, մտահոգութիւն յայտնելով Թուրքիոյ ընդլայնողական քաղաքականութեան մասին:

Էրտողան տակաւին կը շարունակէ գէրօ թշնամի ունենալու քաղաքականութիւնը երկրի տնտեսական վիճակը բարելաւելու եւ 2023-ի կայանալիք ընտրութիւններուն յաղթանակ ապահովելու համար, ինչպէս ան Մարտ 21-ին՝ ելոյթի մը աւիթով յայտնած է որ պիտի կատարէ իր խոստումը՝ երկիրը դարձնելու աշխարհի լաւագոյն 10 տնտեսութիւններէն մէկը:

Թուրքերը միշտ բախտաւոր եղած են, սակայն ներկայ ժամանակները Օսմանցիներուն ժամանակները չեն:
hampomg@yahoo.com

Norayr Daduryan Armeno-Turkish Translation Services

From Armeno-Turkish to Armenian and English languages.
Bring your family's history back to life!
Family letters, postcards, diaries, and more...

Please reach out for quotes
Website: norayr.daduryan.com
Email: norayrdaduryan@gmail.com

Weapons Sold to Azerbaijan by CSTO Member States Were Used Against Armenia – PM Pashinyan

MOSCOW — “The Collective Security Treaty Organization (CSTO) has been an essential factor in ensuring security and stability in the South Caucasus region,” Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan, who is presiding over the CSTO anniversary summit in Moscow, said Monday, adding that the situation in the organization’s area of responsibility is rather tense.

Speaking about CSTO activities, Pashinyan stressed the importance of the military pact’s quick response to Armenia’s requests.

“This is also a very important issue for Armenia, because as you know, last year just these days Azerbaijani troops invaded the sovereign territory of Armenia. Armenia asked the CSTO to invoke Article 2 of the treaty which commits the bloc to discussing a collective response to grave security threats facing its member states. But unfortunately, we can’t say that the organization responded the way the Republic of Armenia ex-

Continued on page 4

California Budget Includes \$10 Million for Armenian American Museum

GLENDALE – Today, Governor Gavin Newsom released his May Revision budget plan for the State of California with \$10 million in additional funding for the Armenian American Museum currently under construction in the City of Glendale. The proposed new funding would bring the state’s total investment in the museum to \$19.8 million.

“The museum leadership and community are extremely grateful to Governor Gavin Newsom for his continued belief and commitment to the Armenian American Museum,” stated Executive Chairman Berdj Karapetian. “From his day as Mayor of San Francisco to his time as Governor, he has

been a consistent supporter of the Armenian American community. We are also grateful to Senator Anthony Portantino in the State Legislature who has been the most ardent supporter of our community’s effort to make the museum a reality.”

The major announcement follows the museum’s highly acclaimed Legacy Gala where museum officials unveiled that the landmark center has surpassed the \$31 million fundraising milestone. The additional proposed state funding would bring the total amount raised for the historic project to \$41 million.

The Governor’s proposed bud-

Continued on page 4

Armenia Publicizes the Six-Point Proposals to Azerbaijan

YEREVAN -- Armenia’s Ambassador-at-large Edmon Marukyan has publicized the six-point proposals of the Armenian side for the normalization of the relations with Azerbaijan.

According to Marukyan, the first point states that Yerevan issued its six points in response to Baku’s five.

The second point confirms that Armenia recognized Azerbaijan’s territorial integrity in 1992 when it signed the treaty establishing the Commonwealth of Independent States, an intergovernmental organization of nine post-Soviet countries, including both Armenia and Azerbaijan.

“At the time when we signed it, we mutually recognized each other’s territorial integrity and borders by joining that organization,” Marukyan said in an interview with Armenian public television.

According to the third point, the issues on guaranteeing the secu-

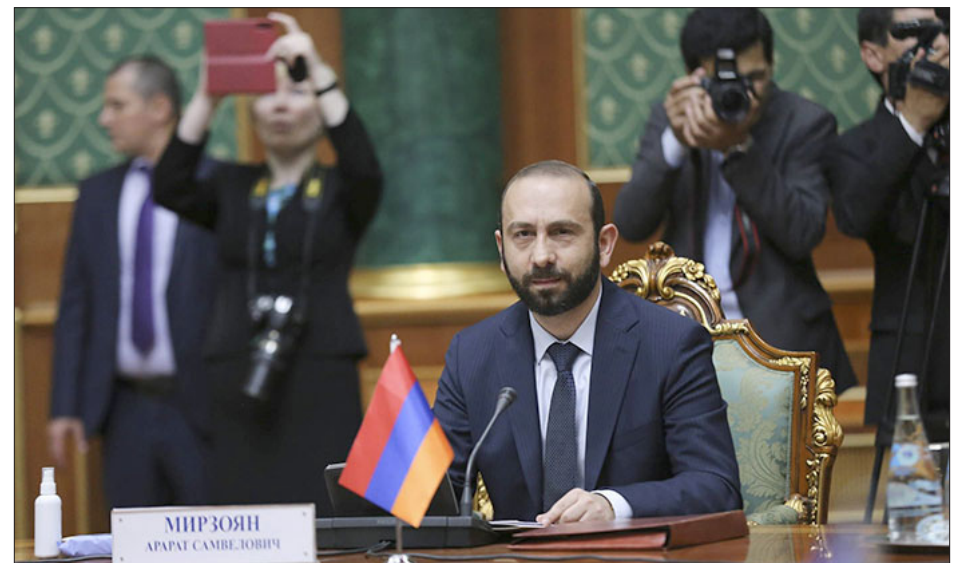

rity of Armenians of Nagorno Karabakh, respecting their rights and freedoms, as well as determining the final status of Nagorno Karabakh are fundamental for the Armenian side.

The fourth point reiterates Armenia’s commitments to the November 2020 ceasefire agreement

Continued on page 4

Mirzoyan Reaffirms Armenia’s Position on Guarantee of Security, Rights and Freedoms of Armenians of Artsakh

DUSHANBE — On May 13, Armenian Foreign Minister Ararat Mirzoyan participated in the sitting of the Council of Foreign Ministers of the CIS member states in Dushanbe, Tajikistan.

The CIS foreign ministers exchanged views on issues of mutual interest on the regional and international agenda, touched upon the possibilities of strengthening cooperation within the CIS. The further directions of the organization’s activity were discussed.

Minister Mirzoyan referred to the trilateral meeting of the Foreign Ministers of Armenia, Russia and Azerbaijan on May 12, expressing hope that it would be a step towards establishing peace and stability in the region. He reaffirmed the commitment of the Republic of Armenia to the implementa-

tion of the agreements reached by the statements of November 9, 2020, January 11 and November 26, 2021.

Ararat Mirzoyan presented the position of the Armenian side on the comprehensive settlement of the Nagorno Karabakh conflict, in this regard, attached importance to promoting the peace process under the mandate of the OSCE Minsk Group Co-Chairs.

Minister Mirzoyan reaffirmed the position of the Armenian side on the guarantee of security, rights and freedoms of the Armenians of Artsakh, as well as on the status of Nagorno-Karabakh within the framework of the comprehensive settlement of the Nagorno-Karabakh conflict.

The Foreign Minister of Armenia

Continued on page 4

Armenian, Azerbaijani and Russian Foreign Ministers Meet in Dushanbe

DUSHANBE -- Foreign Ministers of Armenian, Azerbaijani and Russian held a trilateral meeting in Dushanbe, the capital of Tajikistan on Thursday and reaffirmed their countries' commitment to implementing Armenian-Azerbaijani agreements brokered by Russia.

It was also announced that two working groups, one on unblocking transport connections between Armenia and Azerbaijan, the other on delimiting the countries' border, will convene on Monday and Tuesday in Moscow.

"We are interested in turning the South Caucasus into a zone of peace, sustainable development, and prosperity," Sergey Lavrov said. "I hope that today's meeting will make it possible to move forward along the path that was outlined by our leaders."

"We are ready to continue all work on the current formats," Mirzoyan said, listing the unblock-

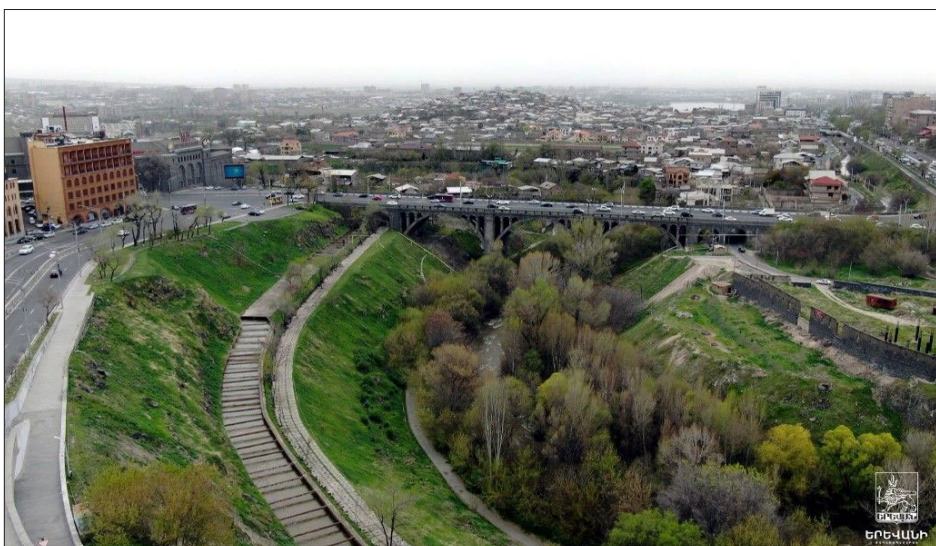
ing of transport links between Armenia and Azerbaijan, normalizing relations between the two countries, and "solving all remaining problems," including the release of all remaining Armenian prisoners of war held in Azerbaijan.

"We believe that there is a good prospect (and) a good opportunity to achieve results and achieve full implementation of tripartite statements," Bayramov said.

The trilateral encounter followed Lavrov's separate talks with Bayramov and Mirzoyan. Mirzoyan announced that two long-discussed working groups on key Armenia-Azerbaijan issues will convene next week in Russia.

"On May 16-17, a meeting will take place in Moscow on the matter of unblocking connections," Mirzoyan said. "A bilateral meeting on the issues of delimitation and border security will be organized again in Moscow during the same days."

Multifunctional Business Complex to Be Built in Yerevan

A multifunctional business complex with unique architectural solutions will be built in Yerevan. The government today okayed the project approved by Suren and Hasmik Pahlevanyan.

The investors are planning to implement a \$10-million project in Dzoragyugh ethnographic district of Kentron administrative district.

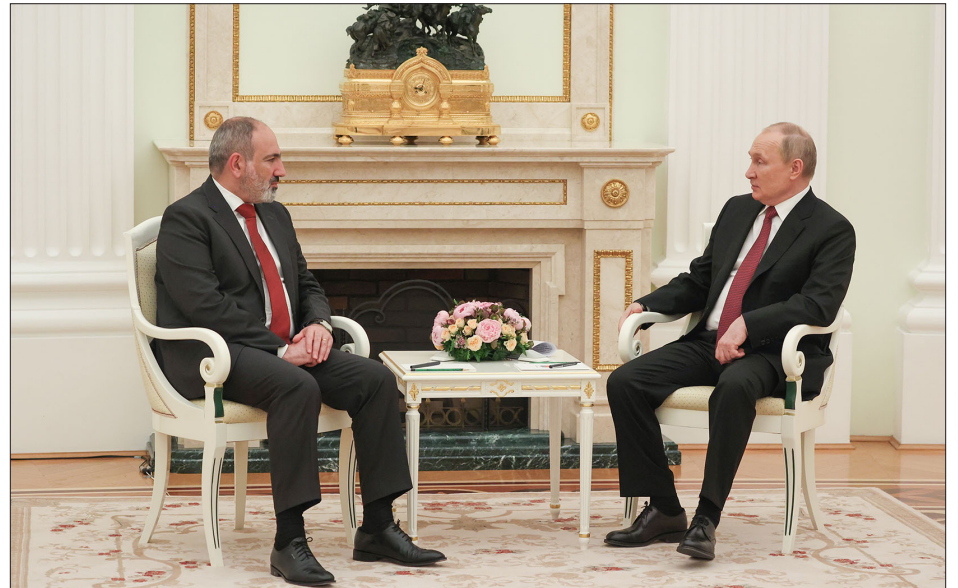
A multifunctional business complex with unique architectural solutions meeting international standards is expected to be built.

It will include both residential and business areas as well as a hall

for special cultural events. An agreement has already been reached with the Sergei Parajanov House-Museum on the display of certain items.

The building will have a three-storey car park with a state-of-the-art architectural solution. The project will include the improvement of the surrounding areas and can serve a good start for the formation and further development of the architectural environment of Hrazdan gorge. The construction will take 2-3 years, as a result of which 150-200 new jobs will be created.

Pashinyan, Putin Hold Private Talks at the Kremlin

MOSCOW -- Prime Minister Nikol Pashinyan had a private talk with Russian President Vladimir Putin in the Kremlin on Monday.

Pashinyan indicated Armenia's vital trade with Russia is showing signs of recovery after shrinking in the immediate aftermath of the Russian invasion of Ukraine.

"Regarding the economy, I also want to note that after a certain decline in March, there is an intensification of bilateral economic relations looming," Pashinyan told Russian President Vladimir Putin at a meeting held following a Collective Security Treaty Organization summit in Moscow.

In his opening remarks at the meeting, Pashinyan thanked Putin for "prodding Russian businesspeople to invest in Armenia." He welcomed the

"investment interest" shown by them.

"We regularly keep in contact on all issues of the bilateral agenda and on regional issues, however, there are always a lot of questions – this is obvious given the intensity of our dialogue," Russian President Vladimir Putin said at the beginning of the meeting.

Putin noted that over the past year the two countries have seen a decent growth in trade, investments continue. "We continue to work actively together in the settlement of the Karabakh issue – already in a trilateral format, together with our partners from Azerbaijan," he added.

"There are a lot of questions, I am glad to have the opportunity to meet with you both and talk about this entire complex," Putin said.

Iran Ready For Gas Swap From Turkmenistan to Armenia

TEHRAN -- The Iranian gas network is ready to start a gas swap from Turkmenistan and to increase gas exports to this country, Iran's Minister of Petroleum Javad Owj said at a meeting with Armenian Minister of Territorial Administration and Infrastructure Gnel Sanosyan, Shana reports.

Emphasized the positive and constructive talks between the two sides, Javad Owji told Shana: "Negotiations for gas swap from Turkmenistan to Armenia through Iran have started, and given the high capacity of Iran's gas distribution network, we will soon achieve good results in this regard."

He said that in his talks with the Armenian side, he had emphasized Iran's readiness to swap gas from Turkmenistan to this country, adding

that good agreements were reached in the negotiations on increasing gas exports, petrochemical products and comprehensive development.

During the meeting, the new agreement on the gas-for-electricity program was discussed. Minister Sanosyan submitted proposals related to the renewal of the contract. The agreement will be signed when the agreement is finalized, and the answers of the Iranian side to the submitted proposals are ready.

The Minister noted that active road construction works are underway in Armenia, but the changes related to the price of bitumen have caused certain difficulties. The Minister noted that it would be desirable for bitumen to be delivered to Armenia at a more affordable price.

Armenian Khachkar Inaugurated at Peace Palace in The Hague

THE HAGUE— Within the framework of the official visit to the Kingdom of the Netherlands, Prime Minister Nikol Pashinyan visited the Peace Palace in The Hague. The Prime Minister was welcomed by Piet Hein Donner, President of the Board of The Hague Academy of International Law and Chairman of the Carnegie Foundation Peace Palace.

The Prime Minister first toured the Peace Palace, then took part in the inauguration ceremony of the Armenian khachkar in the latter's yard.

In his speech, Prime Minister Pashinyan, noted, in part:

“Dear President of the Carnegie Foundation,

I would like to thank you for being with us today on this beautiful morning in the city of peace and justice, at the premises of the Peace Palace – the temple of Peace, as Andrew Carnegie coined more than 100 years ago, and which is the house of such an important International institution as the International Court of Justice.

It's a great honor for me to inaugurate on behalf of my nation an Armenian Khachkar or Cross-Stone as a gift from Armenia.

This is a history that we create together with you today, since the first ever Armenian cross is being erected in a city, which is known as the world's capital of international law and justice.

There are more than 50,000 Khachkars and each of them has its own unique features. The symbolism and craftsmanship of Khachkars has been inscribed in 2010 on the UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

The cross-stone is a unique manifestation development of Armenian culture; it is one of the most character-

istic symbols of the Armenian identity. Having behind more than thousands years of history, the cross-stone is also a contemporary cultural phenomenon.

The Armenian people install cross-stones both in Armenia and in those hospitable countries, where they settle down due to different circumstances. Thus, the cross-stone has become a symbol and message of friendship, solidarity, cooperation and gratitude.

Dear friends,

For millennium Armenia and Armenians have strived for peace, as the ultimate goal to live and create in their homeland. Our Government is currently doing its utmost to promote the peace agenda in the region, despite the existential threats my nation is still facing.

This Cross-Stone – Khachkar symbolizes the Armenian understanding of peace and resilience and constant struggle for peace, be it in Armenian highlands and elsewhere.

Khachkar is a masterpiece and symbol of Armenian culture, its essence and has in itself the message of peace, carved in the stone that remains intact during the centuries. This is why the Khachkar was chosen as a gift to the Peace palace to symbolize generations of Armenians, who contributed to the peace in the World.

With this donation Armenia boldly reiterates its solid commitment to continue its contribution to the peace in our region and worldwide.”

Piet Hein Donner, President of the Board of The Hague Academy of International Law and Chairman of the Carnegie Foundation Peace Palace, thanked for donating an Armenian khachkar to the Peace Palace and expressed confidence that it will occupy a unique place in its territory.

Armenian Trade Show Held in Burbank

GLENDALDE -- On May 4-10, 2022 Armenian business delegation visited Los Angeles, California. The visit, having the motto "America-Armenia Business Bridge", was organized by the International Business Relations Support Council (IBRS) and Armenian American Business Council under the auspices of the Consulate General of the Republic of Armenia in Los Angeles and the Western Diocese of the Armenian Apostolic Church of North America.

On May 5, in the scopes of the visit, Armenian business delegation visited the Consulate General of the Republic of Armenia in Los Angeles and had a meeting with the staff of the Consulate General. Mrs. Nelly Saroyan, Minister-Counselor of the Consulate General of Armenia in Los Angeles welcomed the guests and emphasized the importance of such visits, which are aimed at promoting the development of Armenian-American business relations and increasing the volume of imports of the Armenian goods to the US. Mrs. Saroyan also answered to Armenian-American economic relations related questions.

On May 6, the Consulate General of Armenia together with the City of Glendale organized a meeting for Armenian business delegation with Glendale Business Community and the Economic Development Division of the City of Glendale. Mayor of the City of Glendale Ardy Kassakhian, California State Senator Anthony Portantino, Counselor of the Consulate General of Armenia in Los Angeles Varazdat Pahlavuni, Members of the City Council of Glendale Ara Najarian and Daniel Brotman delivered speeches during the meeting. The meeting was also attended by the representatives of Korean and Filipino Business Community of Glendale.

On May 8, in the City of Burbank the Western Diocese of the Armenian Apostolic Church of North America hosted the opening ceremony of the “Armenian Trade Show”. The Primate of the Western

Diocese of the Armenian Church of North America Archbishop Hovnan Derderian, Minister-Counselor Nelly Saroyan Saroyan, Mayor Ardy Kassakhian, Head of the International Business Relations Support Council Mrs. M. Manukyan and the President of the Armenian American Business Council delivered welcoming speeches. Around three dozen Armenian producers presented their products and services at the Expo.

On May 9, a business conference under the theme "America-Armenia Business Bridge" took place at the the Western Diocese of the Armenian Apostolic Church. Counselor Varazdat Pahlavuni, Head of the International Business Relations Support Council Mrs. M. Manukyan, President of the Armenian American Business Council Mr. A. Ghazaryan, as well as prominent American-Armenian businessmen and representatives of Mexican-American business structures delivered speeches at the conference.

On May 11, Armenian business delegation had a meeting with Mrs. Maria Salinas, President & CEO of the Los Angeles Area Chamber of Commerce and the executive staff of the Los Angeles Area Chamber of Commerce. The meeting, having a format of working breakfast, took place at the Los Angeles city Club and was organized by the Consulate General of Armenia in Los Angeles. Mrs. Maria Mehranian, the Managing Partner of Cordoba Corporation and the Chairperson of Armenia Fund also supported and sponsored the organizational matters of the meeting. During the meeting the Counselor Pahlavuni, Maria Salinas, Maria Mehranian and the President of the Armenian American Business Council Mr. A. Ghazaryan delivered speeches. The speeches were followed by the presentation of a short video by “Enterprise Armenia” on the investment attractiveness of Armenia, after which members of Armenian business delegation presented their products which are to be distributed in the American market and exchanged ideas.

Private Money Transfers to Armenia in Q 1, 2022 Surge by 38.2% to \$561 Million

The amount of private money transfers sent to Armenia from abroad increased by about \$155 million or 38.2% in the first quarter of 2022 compared to the same time span of 2021 to \$561 million, according to the Union of Banks of Armenia (UBA).

The bulk of money transfers - \$239 million- was sent from the Russian Federation, which was fol-

lowed by the United States with \$143 million and France with \$17 million.

Some \$15 million were sent from Germany, \$11 million from Kazakhstan, \$7 million from the UAE, \$3 million from Ukraine and \$2 million from Spain.

Money transfers abroad from Armenia in the first quarter of 2022 increased by \$97 million or 35%, from the same time period of 2021

amounting to \$374 million.

Some \$124 million were remitted to Russia, followed by the United States with \$61 million and the UAE with \$24 million. The latter was followed by China with \$15 million, Germany with \$11 million and other countries with

much smaller amounts.

As a result, by the end of March this year, net currency inflow to Armenia amounted to \$187m, having increased by \$58m or 45% from the first quarter of 2021. Some \$115 million in net money transfers came from Russia and \$82 million from the U.S.

300 Diaspora Specialists Apply for Work in Armenia's Public Sector

YEREVAN -- Nearly 300 Diaspora Armenian professionals from 31 countries have applied for participation in the iGorts program, the Office of the High Commissioner for Diaspora Affairs reports.

Applications have been received from Russia, the United States, Lebanon, Ukraine, Belgium, Iran, Canada, France, Germany, Belarus, Argentina, Switzerland, Norway Italy and other countries. Professionals from the Netherlands, Jordan, Brazil, the United Arab Emirates, and New Zealand have applied to the program for the first time.

The program provides an opportunity for specialists from the Diaspora to work in more than 25 departments in Armenia and Artsakh for a year, bringing their experience and knowledge, initiating new programs, and starting their careers in their Homeland.

All applicants have a bachelor's degree with at least five years of professional experience or a master's degree (or higher) with three years of

professional experience. This year the applicants include graduates from Harvard, Bradford University, MSU, Columbia University, and UCLA.

This year the oldest applicant is 77 years old, and the average age of candidates for the program is 35 years.

After the final round, 50 specialists from the Diaspora will begin their career in Armenia in September 2022. The government of the Republic of Armenia will offer a round-trip air ticket, a monthly stipend of 336.000 AMD to cover living expenses, emergency medical insurance, and a one-year residency status fee for the participants.

Over the past two years more than 100 specialists started their work in the public sector of Armenia and Artsakh, 70% of them decided to repatriate.

iGorts is the only state program in the history of Armenia that invites specialists from the Diaspora to help change Armenia's administration system using their skills.

Armenia Publicizes the Six-Point Proposals

Continued from page 1

and two joint statements issued alongside Azerbaijan and Russia last year pledging to establish working groups on unblocking transport links between Armenia and Azerbaijan and delimiting their shared border.

The fifth point states that "the Armenian side is ready to start negotiations for the settlement of relations between Armenia and Azerbaijan and for the establishment of inter-state relations based on the United Nations Charter, the International Covenant on Civil and Political Rights,

and the Helsinki Final Act."

"These are the basic principles that have existed from the beginning. It is here that the nations' right to self-determination and other important rights and freedoms are enshrined," Marukyan said.

Finally, the sixth point reiterates Armenia's desire to conduct negotiations with Azerbaijan with mediation by the Minsk Group, a body formed by the Organization for Security and Co-operation in Europe in the 1990s to encourage the peaceful resolution of the conflict between Armenia and Azerbaijan.

Mirzoyan Reaffirms Armenia's Position

Continued from page 1

also stressed the importance of a speedy settlement of the humanitarian issues resulting from the 44-day war, including the need for immediate repatriation of the Armenian prisoners of war.

The CIS Foreign Ministers reviewed the report on the 2021 program of multilevel consultations between the foreign ministries within the CIS, referred to the list of scien-

tific projects on the priorities of the basic research of the member states. The decision on granting the Silk Road International University of Tourism the status of a basic organization of the CIS member states in the field of tourism and other documents were agreed. A decision was made on the CIS Youth Capital international project, which aims to intensify the cooperation of the CIS member states to create conditions for the promotion of youth potential.

U.S. Embassy Donates Five Virtual Reality Headsets to Pediatric Cancer and Blood Disorders Center of Armenia

YEREVAN -- The Office of Defense Cooperation of the U.S. Embassy has donated five Virtual Reality headsets for the Pediatric Cancer and Blood Disorders Center of Armenia.

These headsets are an innovative technology developed by a local Armenian startup company "10X Immersive, Inc."

The tests have registered extremely positive results in relieving pain during pediatric care, vaccina-

tion, immunization, anesthetics induction, blood transfusion, blood tests, and finger prick (for diabetics) procedures.

These VR sets have been shown to be 374 percent more effective than traditional entertainment content delivered to children during medical procedures.

The donation was funded by United States European Command's Humanitarian Assistance Program.

California Budget Includes \$10 Million

Continued from page 1

get will need to be approved by the State Legislature and is anticipated to be signed into law in June 2022.

Senator Anthony Portantino has been a champion of the museum since its inception and has been collaborating with the Governor's office to educate state officials and colleagues on the historic significance of the project.

"I was very pleased, excited, and thankful to the Governor when his office informed me of the additional \$10 million proposal for the museum," stated Senator Anthony Portantino. "Governor Newsom understands how important the project is for the Armenian American community and State

of California. The Governor has always had a deep appreciation and respect for Armenian Americans in California and this proposed allocation reaffirms it with action."

The Armenian American Museum is a world class cultural and educational institution that is currently under construction in the museum campus at Glendale Central Park. The museum will offer a wide range of public programming through the Permanent Exhibition, Temporary Exhibitions, Auditorium, Learning Center, Demonstration Kitchen, Archives Center, and more. The museum celebrated its historic groundbreaking and commenced construction on the project in Summer 2021.

Weapons Sold to Azerbaijan by CSTO

Continued from page 1

pected," Pashinyan recalled.

Pashinyan also recalled arms sales by CSTO member states to its rival Azerbaijan. "For a long time we expected a response to the sale of weapons by the CSTO member states to a country unfriendly to Armenia, which was eventually used against Armenia and against the Armenian people. And this is also a problem. To be honest, the reactions of the CSTO member states during the 44-day of war in Nagorno-Karabakh in 2020 Autumn were not very happy for the Republic of Armenia and the Armenian people in general," he said.

Pashinyan stressed the special

role of the Russian Federation and Russian President Vladimir Putin in stopping the war in Nagorno-Karabakh.

"I want to reiterate that Armenia continues to be committed to the trilateral statements of November 9, 2020, January 11 and November 26, 2021, signed by the leaders of Russia, Armenia and Azerbaijan," he said.

Overall, Pashinyan stated that Armenia, as a founding member of the CSTO, is committed to fulfilling its obligations and considers the Organization a key factor for stability and security in the Eurasian region and for the Republic of Armenia.

CSTO members are Armenia, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan and Russia

Պրոֆ. Ռիչարտ Յովհաննեսյանի Գրքի Շնորհանդեսը

Սոյն թուի Ապրիլ 28-ին, երեկոյեան ժամը 7-ին, Իրանահայ Միութեան սրահում եւ միութեան կազմակերպութեամբ տեղի ունեցաւ Պրոֆ. Ռիչարտ Յովհաննեսյանի խմբագրութեամբ վերջերս հրատարակուած Armenian Communities of Persia/Iran: History, Trade, Culture գրքի շնորհանդէսը:

Սրահը ծալքէ ի ծալք լեցուն էր միութեանկաններով եւ այլ գրասէրներով, ովքեր հաւաքուել էին լսելու այս մեծ գիտնականին, որ պիտի խօսէր հատորի մասին ու ներկայացնէր իրանահայութեան պատմութիւնն ու դերակատարութիւնը իրանում:

Դեռ յայտագիրը չսկսած ներկաները խոսուել էին Պրոֆեսորի շուրջ՝ ապահովելու գրքի իրենց մակագրուած օրինակը: Գրքերի վաճառքն ու մակագրումը շարունակուեց յայտագրի աւարտից յետոյ:

Երեկոյի բացումը կատարեց Իրանահայ Միութեան վարչութեան նախագահ՝ Պրոֆ. Հրանդ Աւանեսյանը, որ հայերէնով եւ անգլերէնով ներկայացրեց Պրոֆ. Ռիչարտ Յովհաննեսյանի կեանքն ու գիտական գործունէութիւնը եւ բեմ հրաւիրեց Պրոֆեսորին:

Գեղեցիկ եւ սահուն հայերէնով եւ սահիկների ցուցադրութեամբ Յովհաննեսյանը նախ իր երախտագիտութեան խօսքը ուղղեց իր երկար տարիների գիտական գործընկեր եւ կողակից, նորօք հանգուցեալ Դոքտ. Վարդիթեր Կոնոյրգեան Յովհաննեսյանին, որի յիշատակին է նուիրուած հատորը, եւ շարունակեց սքանչելի յիշողութեամբ ներկայացնել Armenian Communities of Persia/Iran: History,

Trade, Culture գրքի բովանդակութիւնը՝ հետաքրքիր ակնարկութիւններով եւ մէջբերումներով: 670-էջանոց այս հատորը, 15-րդ եւ վերջինը հայկական համայնքներին նուիրուած եւ Ռիչարտ Յովհաննեսյանի խմբագրութեամբ լոյս տեսած հատորների, արգասիքն է երկու տարիների նրա աշխատանքի՝ հաւաքելու եւ խմբագրելու տարիներ առաջ իր ղեկավարած UCLA-ի Արդի Հայոց Պատմութեան բաժանմունքում կազմակերպած Ատրպատականի եւ Նոր Զուղայի հայ համայնքներին նուիրուած երկու գիտաժողովներին ներկայացուած մասնագիտական ուսումնասիրութիւնների: 23 գլուխներից բաղկացած այս հատորում գծագրուած է հայ եւ պարսիկ ժողովուրդների յարաբերութիւններն ու քաղաքական, առեւտրական եւ մշակութային առնչութիւնները հնագոյն ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը:

Իր ներկայացումը որպէս միջարար, նշելով ներկայութիւնը համահեղինակներ՝ Անի Շահինեանի ("The Armenian Communities of Salmast: At the Nexus of Adversity and Accomplishments") եւ դոքտ. Ռոզմաթի Յարութիւնեանի Քոհնի ("The Massacres of Armenians in Persian Azarbayjan, 1918: A Personal Narrative"), Պրոֆեսորը հրաւիրեց դոքտ. Ռուբինա Փիրումեանին՝ ներկայացնելու իր հեղինակած գլուխը՝ "Atpatakan as a Bastiion in the Armenian Liberation Movement": Փիրումեանը իր խօսքում կարեւորեց արեւմտահայութեան ազատագրական պայքարում

Շար.ը էջ 19

Հոգ. Մեսրոպ Վրդ. Պարսամեան Արեւելեան Թեմի Նոր Առաջնորդ

Միացեալ Նահանգներու Արեւելեան Թեմի 120-րդ թեմական ժողովին պատգամաւորները՝ Թեմի առաջնորդ ընտրեցին Մեսրոպ Վարդ. Պարսամեանը:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ.ի վաւերացումէն ետք ան կը դառնայ ԱՄՆ-ի Արեւելեան Թեմի 13-րդ առաջնորդը: Ծնած է 15 Մայիս, 1981ին, Երեւան: Աւարտած է Էջմիածնի Գէորգեան ձեմարանը: Յաճախած է Սթրագպուրկի եւ Տապլինի աստուածաբանական ճեմարանները: Ծառայած է Ժընեւի, Մարսէյի, Փարիզի եւ Նիւ Եորքի հայկական եկեղեցիներուն մէջ: 2019-2021ին վարած է Մայր Աթոռի ճեմարանի տեսչութիւնը եւ այլ պաշտօններ:

Նորընտիր առաջնորդ Մեսրոպ Վրդ. Պարսամեան կը խօսի

հինգ լեզուներ, Հայերէն, Անգլերէն, Ֆրանսերէն, Ռուսերէն եւ Իտալերէն:

«Հայկական Առեւտրային» Ցուցահանդէս

2022թ Մայիսի 4-ից 11-ը «Ամերիկա-Հայաստան գործարար կամուրջ» խորագրի ներքոյ կայացաւ Հայ գործարարների պատուիրակութեան այցը Գալիֆորնիա՝ Լոս Անճելոս:

Այցը կազմակերպուել էր «Միջազգային գործարար կապերի աջակցման խորհուրդ»-ի, «Հայամերիկեան գործարար խորհուրդ»-ի կողմից եւ տեղի էր ունենում Լոս Անճելոսում ՀՀ գլխաւոր հիւպատոսութեան եւ Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Առաքելական Եկեղեցու Արեւմտեան Թեմի հովանու ներքոյ:

Այցի շրջանակներում գործարարների պատուիրակութիւնը Մայիսի 5-ին այցելեց Լոս Անճելոսում ՀՀ գլխաւոր հիւպատոսութիւն, որտեղ հանդիպեց Գլխաւոր հիւպատոսութեան անձնակազմի հետ: Գլխաւոր հիւպատոսութեան արտակարգ դեսպանորդ եւ լիազօր նախարար Ն. Սարոյեանը ողջունելով գործարարներին, կարեւորեց համայնման այցերը, որոնք կոչուած են խթանելու հայ-ամերիկեան գործարար կապերի զարգացումը, ԱՄՆ ներմուծող հայկական արտադրանքի ծաւալների մեծացմանը: Նգ Սարոյեանը պատասխանեց հիւրերի հարցերին, որոնք վերաբերում էին հայ-ամերիկեան տնտեսական յարաբերութիւններին:

Մայիս 6-ին Կլենտէյլի քաղաքապետարանի եւ Լոս Անճելոսում ՀՀ գլխաւոր հիւպատոսութեան կողմից կազմակերպուել էր հայ գործարարների պատուիրակութեան հանդիպումը Կլենտէյլի գործարար համայնքի, քաղաքապետարանի տնտեսական համագործակցութեան ղեկարտամեմտի հետ: Հանդիպմանը ելոյթներով հանդէս եկան Կլենտէյլի քաղաքապետ Ա. Քասախեանը, Գալիֆորնիայի սենատոր Է. Փորթանթիստոն, Լոս Անճելոսում ՀՀ գլխաւոր հիւպատոսութեան խորհրդական Վ. Պահլաւունին, Կլենտէյլի քաղաքային խորհրդի անդամներ Ա. Նաճարեանը եւ Դ. Բրոթմանը: Հանդիպմանը ներկայ էին նաեւ Կլենտէյլի քորէական եւ ֆիլիպինցի գործարար համայնքի ներկայացուցիչներ:

Մայիսի 8-ին Պրպանք քաղաքում՝ Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Առաքելական Եկեղեցու Արեւմտեան Թեմի առաջնորդարանի տարածքում բացուեց «Հայկական առեւտրային» ցուցահանդէսը: Ցուցահանդէսի բացմանը ողջունի ելոյթներով հանդէս եկան Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Առաքելական Եկեղեցու Արեւմտեան Թեմի առաջնորդ՝ արքեպիսկոպոս Հ. Տէրտէրեանը, Գլխաւոր հիւպատոսութեան արտակարգ դեսպանորդ եւ լիազօր նախարար Ն. Սարոյեանը, Կլենտէյլի քաղաքապետ Ա. Քաս-

սախեանը, «Միջազգային գործարար կապերի աջակցման խորհուրդ»-ի նախագահ Մ. Մանուկեանը, «Հայ-ամերիկեան գործարար խորհուրդ»-ի նախագահը: Ցուցահանդէսին ներկայացուած էին շուրջ 3 տասնեակ հայ արտադրողների ապրանքներ եւ ծառայութիւններ:

Մայիսի 9-ին Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Առաքելական Եկեղեցու Արեւմտեան Թեմի առաջնորդարանի՝ Սրբ. Ղեւոնդեանց եկեղեցու դահլիճում տեղի ունեցաւ «Ամերիկա-Հայաստան գործարար կամուրջ» խորագիրը կրող համաժողովը: Համաժողովին ելոյթներով հանդէս եկան Լոս Անճելոսում ՀՀ գլխաւոր հիւպատոսութեան խորհրդական Վ. Պահլաւունին, «Միջազգային գործարար կապերի աջակցման խորհուրդ»-ի նախագահ Մ. Մանուկեանը, «Հայ-ամերիկեան գործարար խորհուրդ»-ի նախագահ Ա. Ղազարեանը, ամերիկահայ հեղինակաւոր գործարարներ, մեքսիկա-ամերիկեան գործարար կառույցների ներկայացուցիչներ:

Մայիսի 11-ին տեղի ունեցաւ հայ գործարար պատուիրակութեան հանդիպումը Լոս Անճելոս մարզի առեւտրարդիւնաբերական պալատի նախագահ Մարիա Սալինասի եւ պալատի ղեկավար կազմի հետ: Հանդիպումը, որն ունէր աշխատանքային նախաճաշի ձեւաչափ, տեղի էր ունեցել Լոս Անճելոսի քաղաքային ակումբում: Հանդիպումը կազմակերպել էր Լոս Անճելոսում ՀՀ գլխաւոր հիւպատոսութիւնը: Հանդիպմանը իր աջակցութիւնը եւ հովանաւորութիւնն էր ցուցաբերել «Կորդոբա» կորպորացիայի կառավարող գործընկեր, «Հայաստան» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Մարիա Մեհրանեանը, Հայ-ամերիկեան գործարար խորհուրդ»-ի նախագահ Ա. Ղազարեանը: Այնուհետեւ ներկայացուեց «Enterprise Armenia» կազմակերպութեան կողմից Հայաստանի ներդրումային գրաւչութեանը նուիրուած կարճ տեսահոլովակ, ինչպէս նաեւ ներկայացուեցին գործարար պատուիրակութեան կողմից ամերիկեան շուկայում ներկայացուցող արտադրանքը: Մասնակցների միջեւ տեղի ունեցաւ մտքերի փոխանակում:

Եղիշէ Պատրիարք Տէրտէրեան Երուսաղէմի (1910-1990)

Եղիվարդ Գրագետն ու Բանաստեղծը

ԴՈԿՏ. ԶԱԻԵՆ Ա. ՔՅՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Գահակալութիւնը

Եղիշէ Պատրիարք Տէրտէրեանի գահակալութիւնը յԱթոռ Երուսաղէմի Առաքելական Պատրիարքութեան տեղի կ'ունենար 1960 Օգոստոս 21-ին յատուկ ուխտառութեամբ ի ներկայութեան եպիսկոպոսական լրիւ զգեստաւորմամբ Հայկազուն Աբրահամեան, Սուրէն Քեմհանեան, Նորայր Պողարեան, Սերովբէ Մանուկեան, Հայրիկ Աւլանեան եւ Խորէն Բարոյեան վեց եպիսկոպոսներու:

Յանուն Ամենայն Հայոց Տ.Տ. Վազգէն Ա Կաթողիկոսին խօսք կ'առնէր լիազօր ներկայացուցիչ Հայկազուն Արքեպիսկոպոս ու կը ջանար դարմանել անցնող մի քանի տարիներու տագնապալից շրջանը: Իր երեսնամեայ գահակալութեամբ Եղիշէ Պատրիարք, Երուսաղէմի հայոց պատրիարքներէն ամենէն երկար գահակալը կ'ըլլար (1960-1990), որ յանկարծամահ կը վախճանէր Պատրիարքարանի իր բնակարանին մէջ 1990-ի Փետրուար 1-ին յետ կարճատեւ հիւանդութեան: Անկէ տասնամեակ մը առաջ բանաստեղծ «Եղիվարդ» Պատրիարքը ուղեղի կաթուածի հետեւանքով լուրջ գործողութեան ենթարկուած էր եւ լրիւ գտած իր առողջութիւնը:

Հիմնական Ձեռնարկներ

Իր գահակալութեան երեսուն տարիներու ընթացքին Եղիշէ Պատրիարք յաջողութեամբ պսակեց հիմնական կարգ մը ձեռնարկներ որոնց պատկը եղաւ երեսուն միաբանակից հոգեւորականներու ձեռնադրութիւնը որոնք իրմէ կարգ ստացան: Ձեռնարկներու շարքին յայտնի դարձան նախ Ս. Յարութեան Տաճարի միջազգային վերանորոգութեան բարդ եւ ծախսալից գործը, որուն համար հրաւիրեց Ամենայն Հայոց Տ.Տ. Վազգէն Ա Կաթողիկոսը նախագահելու համագալին հանգանակութեան վեմ գործին: Ապա գլուխ հանեց Ալեք եւ Մարի Մանուկեան ժառանգաւորաց վարժարանի եւ ընծայարանի նոր շէնքին կառուցումը, որուն պաշտօնական բացումին Երուսաղէմ իր երկրորդ այցելութիւնը շնորհեց Ամենայն Հայոց Հայրապետը ի ներկայութեան բարերար Տ. եւ Տիկին Ալեք եւ Մարի Մանուկեաններու:

Պատրիարքի առաջին տարիներուն ակնառու եղան նաեւ Յորդանանի մայրաքաղաք Ամմանի մէջ նորակառուց Ս. Թադէոս հայ եկեղեցին՝ բարերարութեամբ Տ. եւ Տիկին Հերի եւ Աղանի Թաղոսեաններու, ինչպէս նաեւ վանքէն ներս բացումը Եղուարդ եւ Հելլին Մարտիկեաններու անուան թանգարանին: Բացառիկ եղաւ միաբաններու 1980 թուականի հաւաքը որուն հրաւիրուած էին 44 հին եւ նոր հոգեւորականներ, բոլորն ալ շրջանաւարտներ ժառանգաւորաց վարժարանի եւ Ընծայարանի, ի գլուխ ունենալով Կ. Պոլսոյ Ամենապատիւ Շնորհք Պատրիարք Գալուստեանը:

Անհարկի Խտորումներ

Եղիշէ Պատրիարքի գահակալութիւնը սակայն արձանագրեց նաեւ անբաղձալի, եւ երբեմն յախուռն ու ժխտական դրսեւորում-

ներ: Բնական պիտի ըլլար զանոնք իրեն վերագրել քանի ինքն էր միաբանութեան գլուխը: Անոնցմէ գլխաւոր թերութիւնը եղաւ իր երկարատեւ տեղապահի պաշտօնը եւ յաջորդ պատրիարքի ընտրութեան անպատեհ ձգձգումը առանց յարգելի պատճառի: Հակընդէմ հոսանք մը յառաջացաւ վանքէն ներս ջանալով զսպել տեղապահին աննախադէպ եւ անպատասխանատու արարքները:

Եղաւ նաեւ գայթակղալից դէպք մը երբ 1967-ին վանքէն անհետացան 28 ձեռագիր մատենաներ որոնք յանկարծ աճուրդի հանուեցան Լոնտոնի մէջ: Ազգն ամբողջ տեղեակ մնալով իրողութեան դատապարտեց գործի վրայ եղող գլխաւոր հոգեւորականները, յատկապէս Եղիշէ Պատրիարք Տէրտէրեանը, պահանջելով անմիջական վերադարձը թանկարժէք մատենաներուն: Ամենայն Հայոց Տ.Տ. Վազգէն Ա Կաթողիկոսի խտտապահանջ միջնորդութեամբ, անոնցմէ 23 մատենաները, բոլորն ալ Աւետարաններ, փրկուեցան կորուստէ եւ փրկագինի հատուցմամբ վերադարձուեցան Ս. Յակոբեանց վանքի ձեռագրատունը:

Պատրիարքի Ընտրութիւնը

Եղիշէ Պատրիարք Տէրտէրեանի ընտրութիւնը իր անախորժ նախաբանը ունեցաւ, իր իսկ անպատասխանատու եւ քմահաճ պատճառներով: Արտասահմանի միաբանները վանք վերադարձան պատրիարքարանի դեկը եւ յապաղած ընտրութիւնը ձեռք առնելու, երբ Տէրտէրեան Արքեպիսկոպոս, ինչպէս յաճախ, բացակայ էր վանքէն անորոշ պատճառներով եւ ժամանակով:

Իր բացակայութեան երէց հոգեւորականներէն Տիրան Արքեպիսկոպոս Ներսոյեանի գլխաւորութեամբ Միաբանական ժողովներ գումարուեցան եւ գինք նախ Տեղապահ եւ ապա Պատրիարք ընտրեցին ու պաշտօններ ստանձնեցին, սակայն բոլորն ալ ժամանակաւոր եղան եւ խաբուսիկ՝ Տէրտէրեան Տեղապահ Սրբազանի Յորդանանեան կառավարութեան նեցուկովն ու միջամտութեամբը, անվաւեր նկատելով ամէն ինչ որպէս անընդունելի արարքներ:

Դժբախտ եւ տգեղ դէպքերը ի վերջոյ յանգեցան Տեղապահ Եղիշէ Տէրտէրեան Արքեպիսկոպոսի Հայոց Վանք վերադարձին եւ ընդդիմադիր տարրերու գլխաւորներէն երկրէն պետութեան կողմէ բռնի եւ նենգութեամբ արտաքսումին: Տէրտէրեան երկար բացակայութենէ ետք պետութեան նեցուկով վանք վերադարձաւ 1960 թուի Յունիսի

եւ աճապարանօք միաբաններու մեծամասնութեան ձայնով վերահաստատեց իր Տեղապահի դիրքը, միշտ պետական միջամտութեամբ, ու ապա ընտրուեցաւ Պատրիարք Առաքելական Աթոռին Յունիսի

եղաւ Հայրապետին իր շարք մը կարեւոր ու պաշտօնական Հայրապետական այցելութեանց ընկերանալով, ինչպէս Վատիկան, Ռուսիոյ Պատրիարքութիւն, Հնդկաստանի Մալապար Եկեղեցւոյ Կաթողիկո-

16-ին: Ընտրութեան յաջորդեց պետական ֆերմանի ստացումը եւ պաշտօնական գահակալութիւնը: Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը վերցուց իր վրայէն կախակայման արգելքը եւ շնորհեց իր Հայրապետական վաւերացումը:

սութիւն, եւ Եթովպիոյ Պատրիարքութիւն, ուր Ատիս Ապեպայի մէջ Հայէջ Սեւասէ Կայարը յատուկ եկեղեցական ժողովի հրաւիրած էր դաւանակից արեւելեան եկեղեցիներու հովուապետները: Եղիշէ Պատրիարքին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին յաճախակի այցելութիւններով վերահաստատուեցաւ իր հաւատարմութիւնը որուն համար ալ գնահատուեցաւ Հայրապետին:

Տարբեր եղաւ սակայն իր յարաբերութիւնը Կ. Պոլսոյ Հայոց

Շար.ը էջ 19

DETERMINED & COMPASSIONATE CRIMINAL DEFENSE

- JUVENILE DEFENSE ◦ DOMESTIC VIOLENCE
- ASSAULT & BATTERY CHARGES
- DRIVING UNDER THE INFLUENCE (DUI)
- VEHICULAR OFFENSES/HIT AND RUN
- IMMIGRATION - MOTION TO VACATE A PLEA
- ROBBERY AND THEFT OFFENSES
- ASSAULT WITH A DEADLY WEAPON
- CRIMES INVOLVING POLICE OFFICERS
- CRIMINAL THREATS ◦ WEAPON CHARGES
- DRUG OFFENSES ◦ SEX CRIMES
- THEFT CRIMES ◦ GANG CRIMES

ALICE TAVOUKJIAN
Attorney At Law

At the law office of ALICE TAVOUKJIAN, we provide zealous representation to achieve the best possible outcome on your behalf.

LAW OFFICES OF ALICE TAVOUKJIAN, PC

www.TAVOUKJIANLAW.com CALL FOR A FREE CONSULTATION
135 E. Valley Bl, #B, Alhambra, CA 91801 626.386.8606

«Վահան Թէքեան. Յօդուածներ ժողովածու» Եռահատորի Առաջին Գրքի Շնորհանդէսը

Օրերս Երեւանի «Թէքեան կենտրոն»-ում տեղի ունեցաւ բանասիրական գիտութիւնների թեկնածու, դոցենտ Նունէ Մկրտչեանը: Նա, բարձր գնահատելով Վ. Գալստեանի կատարած աշխատանքը, մասնաւոր ուշադրութիւն դարձրեց առաջաբանին՝ «Հազարներու մէջէն մէկը» վերնագրով, Ծանօթագրութիւններին՝ մանրակրկիտ աշխատուած, Անձնանունների եւ Տեղանունների ցանկին՝ կազմուած գիտական բարձր մակարդակով, ինչը միաժամանակ երեւան էր հանում կազմողի հարուստ գիտելիքները ինդրոյ առարկայ նիւթի վերաբերեալ: Ըստ բանախօսի, գիրքը հարուստ նիւթ կհաղորդի ընթերցողին՝ հասկանալու ժամանակաշրջանն ու միջավայրը:

Ուշագրաւ էր բանախօս ԵՊՀ դասախօս, բանասիրական գիտութիւնների թեկնածու Նարինէ Մարկոսեանի ելոյթը: Բարձր գնահատելով հեղինակի աշխատանքը՝ նա կարեւորեց յօդուածների բազմաթեմայնութիւնը՝ գրականութիւն, քաղաքականութիւն, կրօն, մշակութիւն, որբահաւաքութիւն, կրթութիւն, լրագրութիւն, գրատպութիւն եւ այլն, որոնք կարող են տալ ուսումնասիրութեան անսպառ նիւթ:

Բանախօս Երեւանի Հիւսիսային համալսարանի Բանասիրութեան եւ մանկավարժութեան

չել, սակայն Սփիւռքում նա վաղուց է գնահատուած ու սիրուած: Լինելով արեւմտահայ վերջին եւ սփիւռքահայ առաջին պոետը՝ նա միաժամանակ ծաւալել է հասարակական մեծ գործունէութիւն: Ժողովածուում ընդգրկուած յօդուածների շնորհիւ ընթերցողն առաւել մանրամասն կձանօթանայ կարողագոյն հրապարակագրի ազգային, մշակութային եւ հասարակական գործունէութեանը: Ապա տպաւորիչ ելոյթով հանդէս եկաւ գրքի հեղինակը՝ ներկայացնելով հանձարեղ գրողի հրապարակագրութեան առանձնապատկութիւնները: Գրքի վերաբերեալ ծաւալուն եւ ուշագրաւ վերլուծութեամբ հանդէս եկաւ Մանուկ Աբեղեանի անուն գրականութեան ինստիտու-

ֆակուլտետի դեկան Մէրի Ալազ-եանն էլ իր խօսքում նկատեց, որ Վ. Թէքեանի յօդուածները ճանաչողութեան լայն հնարաւորութիւն են տալիս. ընթերցողը կարող է անսպառ նիւթ հաւաքել մշակութային, քաղաքական, հոգեւոր հայ եւ օտար գործիչների վերաբերեալ՝ ծանօթանալով նրանց կեանքի եւ գործունէութեան մանրամասներին, որոնց վերաբերեալ հանրամատչելի տեղեկութիւնները այլ աղբիւրներում կա՛մ քիչ են, կա՛մ բացակայում են: Ծնորհանդէսի զեղարուեստական մասում հնչեցին կոմիտասի անգլագական մշակումները Չուխաճեանի Գրիգոր Գուլիսանջեանի հրաշալի կատարմամբ: Անկրկնելի ելոյթով հանդէս եկաւ ասմունքող Աիդա Ասատուրեանը, որը ներկայացրեց հատուած-

Հայկական Խաչքար մը Կանգնեցուեցաւ Լաիէի Մէջ

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը Հոլանտայի Թագաւորութիւն կատարած պաշտօնական այցելութեան ծիրէն ներս Լահէի մէջ այցելեց Խաչքարեան պալատ: Այստեղ վարչապետը դիմաւորեց Լահէի Միջազգային իրաւունքի ակադեմիոյ խորհուրդի նախագահ եւ Խաչքարեան պալատի «Քարնեկի» հիմնադրամի նախագահ Փիթ Հայն Տոնէրը:

Վարչապետը նախ շրջեցաւ Խաչքարեան պալատէն ներս, այնուհետեւ վերջինիս բակին մէջ մասնակցեցաւ հայկական խաչքարի բացման արարողութեան: Վարչապետ Փաշինեանը իր խօսքին մէջ մասնաւորապէս նշեց. «Քարնեկի» հիմնադրամի յարգելի՛ նախագահ, կ'ուզեմ շնորհակալութիւն յայտնել ձեզի, որ այսօր, այս գեղեցիկ առաւօտը մեզի հետ կ'անցնէք խաղաղութեան եւ արդարութեան պալատի տարածքէն ներս՝ Խաչքարեան տաճարին մէջ, ինչպէս ըսած է Անտրու Քարնեկին աւելի քան 100 տարի առաջ, եւ ուր կը գտնուի Արդարադատութեան միջազգային դատարանին նման կարեւոր միջազգային հաստատութիւն մը:

Ինծի համար մեծ պատիւ է ազգիս անունէն կատարել հայկական խաչքարին բացումը՝ որպէս նուէր Հայաստանի կողմէ: Մենք այսօր միասնաբար պատմութիւն կը կերտենք, քանի որ հայկական խաչքար կը կանգնեցուի քաղաքի մը մէջ, որ յայտնի է որպէս միջազգային իրաւունքի եւ արդարութեան համաշխարհային մայրաքաղաք: Կան աւելի քան 50.000 խաչքարեր, որոնցմէ իւրաքանչիւրը ունի իր առանձնապատկութիւնը: Խաչքարերու խորհրդանիշն ու վարչապետութիւնը 2010 թուականին արձանագրուած է Եւրոնեւրոյի մարդկութեան ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան ներկայացուցչական ցանկին մէջ: Խաչքարը հայ մշակութի գարգացման իւրօրինակ դրսեւորում է. ան հայկական ինքնութեան ամէնէն եզակի խորհրդանիշներէն է: Ունենալով աւելի քան հազարամեայ պատմութիւն՝ խաչքարը նաեւ ժամանակակից մշակութային երեւոյթ մըն է: Սիրելի՛ բարեկամներ, Հազարամեակներով Հայաստանը եւ հայերը ձգտած են խաղաղութեան՝ որպէս իրենց հայրենիքին մէջ ապրելու եւ արարելու ներ Վ. Թէքեանի յօդուածներին: Միջոցառումը յուզառատ էր, տպաւորիչ եւ ջերմ: Թէքեանասէր-

գերագոյն նպատակը: Այժմ մեր կառավարութիւնը իր կարելին կ'ընէ, որպէսզի խթանէ տարածաշրջանէն ներս խաղաղութեան օրակարգը՝ հակառակ այն գոյաբանական սպառնալիքներուն, զորս մինչեւ այսօր կը դիմագրաւէ ազգս: Այս խաչքարը կը խորհրդանշէ խաղաղութեան ու տոկունութեան հայկական ըմբռնումը եւ խաղաղութեան համար մշտական պայքարը՝ ըլլալ հայկական լեռնաշխարհի մէջ կամ այլուր: Խաչքարը հայ մշակութի գլուխգործոցն ու խորհրդանիշն է: Անոր հուշիւնը իր մէջ ունի խաղաղութեան պատգամ մը, որ փորագրուած է դարերու ընթացքին անձեռնմխելի մնացող քարին մէջ: Ահա, թէ ինչո՛ւ խաչքարը՝ որպէս նուէր ընտրուած է Խաչքարեան պալատին՝ խորհրդանշելու համար հայերուն այն սերունդները, որոնք իրենց ներդրումը ունեցած են աշխարհի մէջ խաղաղութեան հաստատման: Այս նուիրատուութեամբ Հայաստանը համարձակօրէն կը վերահաստատէ իր ամուր յանձնառութիւնը՝ իր ներդրումը շարունակելու խաղաղութեան գործին մէջ մեր տարածաշրջանէն ներս եւ ամբողջ աշխարհի մէջ: Լահէի Միջազգային իրաւունքի ակադեմիոյ խորհուրդի նախագահ եւ Խաչքարեան պալատի «Քարնեկի» հիմնադրամի նախագահ Փիթ Հայն Տոնէրը շնորհակալութիւն յայտնեց Խաչքարեան պալատին՝ հայկական խաչքար նուիրելու համար եւ վստահութիւն յայտնեց, որ ան իր ուրոյն տեղը ունենայ վերջինիս տարածքին մէջ: Ներքին խոստովանեցին, որ անհամբեր կապասն գրքի երկրորդ եւ երրորդ հատորների լոյսընծայմանը:

«Լիվերփուլը» 8-րդ Անգամ Ըլլալով Նուաճեց Անգլիոյ Գաւաթը

«Լիվերփուլը» նուաճեց Անգլիոյ Գաւաթը՝ եզրափակիչ խաղին յաղթելով Լոնտոնի «Չելսիին»:

Լոնտոնի «Ուեսթհեմը» մարզադաշտին վրայ տեղի ունեցած հանդիպման հիմնական եւ լրացուցիչ ժամանակը աւարտեցաւ հաւասար՝ 0:0 արդիւնքով: Յետխաղային 11 մեթրանոցները աւելի յաջող կատարեցին «Լիվերփուլի» ֆուլթայրիստները՝ 6:5:

Այսպիսով «Լիվերփուլը» 8-րդ անգամ ըլլալով նուաճեց Անգլիոյ Գաւաթը՝ հաւասարուելով «Չելսիին», որ նոյնպէս 8 անգամ նուաճած է այս գաւաթը: «Չելսին» ու «Լիվերփուլը» հանդիպած էին նաեւ Անգլիոյ Լիգայի Գաւաթի աւարտական խաղին: Փետրուարին տեղի ունեցած հանդիպումը եւս աւարտած էր 0:0 արդիւնքով եւ 11 մեթրանոցներով յաղթած էր «Լիվերփուլը»՝ 11:10 արդիւնքով:

«Մանչեսթըր Սիթին» Խուսափեց Պարտութենէն՝ 0:2-է Յետոյ

Անգլիոյ առաջնութեան նախափերձին հանգրուանին ախոյեան եւ առաջատար «Մանչեսթըր Սիթին» Լոնտոնի մէջ մրցեցաւ «Ուեստ Հեմի» հետ եւ բաւարարուեցաւ հաւասար արդիւնքով՝ 2:2:

Լոնտոնեան խումբը առաջ էր 2:0 արդիւնքով: Երկրորդ կիսախաղին «Մանչեսթըր Սիթի» կարողացաւ արդիւնքը հաւասարեցնել ու 90 կէտով շարունակեց գլխաւորել աղիւսակը եւ 4 կէտ առաջ է 1 հանդիպում նուազ խաղցած Լիվերփուլէն»:

«Ինթերը» Յաղթեց Ախոյեանը Յայտնի Կը Դառնայ Վերջին Հանգրուանին

Իտալիոյ առաջնութեան 37-րդ հանգրուանին ախոյեան «Ինթերը» հիւրընկալուեց «Գալատարիին» եւ առաւելութեան հասաւ 3:1 արդիւնքով: Իտալացի Սիմոնէ Ինձագիի գլխաւորած խումբին յաղթանակ ապահովեց իտալացի պաշտպան Մատէօ Տարմիանիի կողմէն արժանաւոր յարձակող Լաուտարօ Մարթինեսի երկու կոլերը:

«Ինթերը» 81 կէտով երկրորդն է եւ 2 կէտ ետ է առաջատար «Միլանէն»:

Մայիսի 22-ին կայանալիք վերջին հանգրուանին «Ինթերը» կ'ընդունի «Սամպորիային»: «Միլան» կը հիւրընկալուի «Սասուոլոյէն»:

«Ռոման» Զյաղթեց Վերջին Դիրքի Վրայ Եղող Խումբին

Իտալիոյ առաջնութեան նախափերձին հանգրուանին «Ռոման» ընդունեց վերջին դիրքի վրայ գտնուող «Վենեցիային»: Փորթուկալցի Ժոզէ Մուրիլիանի գլխաւորած խումբը բաւարարուեցաւ հաւասար արդիւնքով՝ 1:1:

«Ռոմայի» կիսապաշտպան Հենրիխ Միխիթարեանը դեռ չի վերադարձած վնասուածքէն եւ յայտաւորուած չէր այս խաղին: «Ռոման» 60 կէտով կը գրաւէ աղիւսակի 6-րդ դիրքը:

«Պարսելլոնան» Յաղթեց ու Դարձաւ Փոխ-ախոյեան

Սպանիոյ առաջնութեան նախափերձին հանգրուանին Մատրիտի «Աթլէթիքոն» սեփական դաշտին վրայ խաղաց «Սելտիայի» հետ եւ վերջին վայրկեաններուն կորսնցուց յաղթանակը: Արձանագրուեցաւ հաւասար՝ 1:1 արդիւնք: Երկու խումբերն ալ ապահովեցին իրենց տեղը լաւագոյն քառեակին մէջ եւ յաջորդ եղանակին մասնակցին Եւրոպայի Ախոյեաններու Լիգայի մրցաշարին:

73 կէտով երկրորդ տեղը գրաւեց «Պարսելլոնան», որ 0:0 արդիւնքով աւարտեց «Խետաֆէի» հետ դուրսը ունեցած խաղը: Չաւրի գլխաւորած խումբը նուաճեց փոխ-ախոյեանի տիտղոսը:

Ախոյեան Մատրիտի «Ռէալը» մրցաշարքը աւարտեց 85 կէտով:

Սարգիս Ադամեան «Պրիւզի» Հետ Նուաճեց Պելճիքայի Ախոյեանութիւնը

«Պրիւզէն» 18-րդ անգամ եւ յաջորդական երրորդ տարին նուաճեց Պելճիքայի ախոյեանի տիտղոսը: Նախափերձին հանգրուանին «Պրիւզէն» հիւրընկալուեցաւ «Անթուրպէն» եւ յաղթանակ նուաճեց 3:1 արդիւնքով: Հիւրերու երրորդ կոլը նշանակեց Հայաստանի հաւաքականի յարձակող Սարգիս Ադամեանը: «Պրիւզէն» 49 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 6 կէտ առաջ է 1 հանդիպում նուազ ունեցած «Ռոյալ Եունիոնէն»:

Ռոպերթ Լեւանտովսկին Կրկնեց Կերտ Միւլերի Մրցանիշը

Գերմանիոյ ախոյեան Միւլերի «Պայըրնի» 33-ամեայ լեհ յարձակող Ռոպերթ Լեւանտովսկին 7-րդ անգամ ըլլալով դարձաւ Պունտսլիգայի լաւագոյն ու մբարկու՝ կրկնելով «Պայըրնի» նախկին խաղացող Կերտ Միւլերի մրցանիշը: Գերմանիոյ աւարտած առաջնութեան ընթացքին Լեւանտովսկին դարձաւ 35 կոլի հեղինակ եւ յաջորդական 5-րդ անգամ ըլլալով արժանացաւ այս մրցանակին: Լեւանտովսկին «Պայըրնի» կազմէն ներս հանդէս կու գայ 2014 թուականէն ո վեր: Այս մրցաշրջանին ան բոլոր մրցաշարքերու ընթացքին մասնակցած է 46 խաղի, նշանակած՝ 50 կոլ, կատարած՝ 7 կոլային փոխանցում:

Միապէ Յաջորդական Երրորդ Տարին Դարձաւ Ֆրանսայի Առաջնութեան Լաւագոյն Խաղացող

Փարիզեան ՊՍԺ-ի ֆրանսացի յարձակող Կիլիան Մեփապէն յաջորդական երրորդ տարին ըլլալով արժանացաւ Ֆրանսայի առաջնութեան լաւագոյն ֆուլթայրիստի մրցանակին, կը հաղորդէ Le Parisien թերթը: 23-ամեայ խաղացողը Ֆրանսայի այս առաջնութեան ընթացքին մասնակցած է 33 հանդիպման, նշանակած 24 կոլ, կատարած՝ 17 կոլային փոխանցում: ՊՍԺ-ն արդէն իսկ ապահոված է ախոյեանի տիտղոսը:

ՈւԵՖԱ Աւելացրել Է Ազգային Ֆետերացիաներու Օգնութեան Գումարը

Վիենայի մէջ կայացած Եւրոպայի ֆուլթայրիստի ֆետերացիաներու Միութեան՝ ՈւԵՖԱ-ի 46-րդ համաժողովի ընթացքին որոշուած է 21 տոկոսով աւելցնել համերաշխութեան եւ զարգացման ծրագրերու գումարները: 2024-2028 թուականներուն այդ նպատակներով պիտի տրամադրուի 935 մլն Եւրօ: Այդպիսով, իւրաքանչիւր ազգային ֆետերացիա այդ չորս տարիներու ընթացքում պիտի ստանայ 17 մլն Եւրօ: ՈւԵՖԱ-ի յաջորդ համաժողովը տեղի կ'ունենայ 2023-ի Ապրիլ 5-ին, Լիպզոնի մէջ:

ՄԱՅԱԶԴ

ՃՈՐՃ ԳԻՈՐԳ ԱՅՆԹԱՊԼԵԱՆ
Ծննդալ Դամասկոս, Փետրուար 25, 1957

Սրտի դառն կակիծով կը գուժենք մեր սիրեցեալ հօր, եղբօր, եւ հարազատին՝ ՃՈՐՃ ԳԻՈՐԳ ԱՅՆԹԱՊԼԵԱՆ-ի մահը որ պատահեցաւ Մայիս 9, 2022ին:

Յուզարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ Չորեքշաբթի, Մայիս 25, 2022ին, կէսօրուան ժամը 12:00ին Ս. Ղեւոնդեանց Մայր տաճարին մէջ, (St. Leon Cathedral Church, 3325 N. Glenoaks Blvd., Burbank, CA 91504). Եւ ապա թաղման արարողութիւնը պիտի կատարուի Կլենտէյլի Forest Lawn Glendale, 1712 S. Glendale Ave., Glendale, CA 91205 գերեզմանատան մէջ:

Սգակիրները՝

Դուստրը՝ Թամար Այնթապլեան
Եղբայրը՝ Վազգէն Այնթապլեան եւ զաւակը
Եղբայրը՝ Վրէժ Այնթապլեան եւ զաւակները
Հօրեղբայրը՝ Դոկտ. եւ Տիկ. Յակոբ Այնթապլեան
Հօրեղբայրը՝ Դոկտ. եւ Տիկ. Եղիա Այնթապլեան եւ զաւակունք
Եւ համայն Այնթապլեան, Հացագործեան, Օհանեան, Փաշայեան,
Կիւրիւլեան, Պահատուրեան, Պապլանեան, Զարիկեան, Հալչպեան,
Հալլաճեան, Թորոսեան, Նահապետեան, Իրիքեան, Հիւսթըն (Huston),
եւ Պետրոսեան (Petrossian) ընտանիքներն ու հարազատները:

Փոխան Ժողովպասակի, Գուլիգիան Բարեփայլական Դաստառութեան (Guiligian Benevolent Foundation, c/o 1854 Glenwood Road, Glendale, CA 91201.)

ՄԱՅԱԶԴ

ՅԱԿՈՒ ՆԵՐՍԷՍ ՊԷՋՃԵԱՆ
(Ծննդալ՝ 12 Դեկտեմբեր 1944)

Սրտի դառն կակիծով կը գուժենք մեր սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ հարազատին՝ Յակոբ Պէջճեանի մահը, որ պատահեցաւ Ուրբաթ, 29 Ապրիլ 2022ին:

Յուզարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ Հինգշաբթի, 19 Մայիս 2022ին, առաւօտեան ժամը 10:30ին, Կլենտէյլի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, 500 S. Central Ave., ապա թաղումը՝ Hollywood Hills Forest Lawn գերեզմանատան մէջ:

Սգակիրներ՝

Այրին՝ Թագուհի Պէջճեան
Զաւակները՝
Տէր եւ Տիկ. Մարիա եւ Պօղոս Մանանեան եւ դուստրը
Տէր եւ Տիկ. Ներսէս եւ Քարօլ Պէջճեան եւ զաւակները
Տիկ. Ազապի Աթիքեան եւ զաւակները
Տէր եւ Տիկ. Վազգէն եւ Սիլվա Օտապաշեան եւ զաւակները
Տէր եւ Տիկ. Կարպիս եւ Մէլօ Գօլանճեան
Տէր եւ Տիկ. Սարգիս եւ Քնարիկ Գօլանճեան
Այրի Տիկ. Անի Խաչատուրեան
Տէր եւ Տիկ. Վազգէն եւ Անահիտ Գօլանճեան
Եւ համայն Պէջճեան, Մանանեան, Զիլիֆեան, Գօլանճեան,
Խաչատուրեան, Աթիքեան, Օտապաշեան եւ Գանթարճեան ընտանիքները,
հարազատներն ու բարեկամները:

ՅԱԿՈՒ ՆԵՐՍԷՍ

ՅԱԿՈՒ ՆԵՐՍԷՍ ՊԷՋՃԵԱՆի մահուան տխուր առիթով մեր խորագգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն, մասնաւորաբար Անուշավաճառ Սարգիսի եղբայրներուն Սարգիս եւ Վազգէն Գօլանճեաններուն:

«Մասիս»

ՅԱԿՈՒ ՆԵՐՍԷՍ

ՊԷՊՕ ՔԻԻՐՔՃԵԱՆի մահուան տխուր առիթով Հ.Մ.Մ.ի վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի Տիկնոջ, քրոջ Մատլէնին (Լիբանան) եւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն: Ընկ. Պէպօ Քիւրքճեան եղած է Լիբանանի Ս.Դ.Հ.Կ. «Աղասի» մասնաճիւղի եւ Հ.Մ.Մ.ի անդամ:
Իսկ Լուս Անճելոսի մէջ եղած է Հ.Մ.Մ.ի վարչութեան անդամ, ուր բերած է իր նպաստը Հ.Մ.Մ.ի ֆութթօլի խումբին:
Առ այդ \$200 կը նուիրէ «Մասիս»ին:

Պրոֆ. Ռիչարտ Յովհաննէսեանի

Շարունակուած էջ 1-էն

Ատրպատականի դերը նախ որպէս կամուրջ Ռուսահայաստանի եւ Արեւմտահայաստանի միջեւ, որպէս գէնքի փոխադրութեան ճամբայ եւ ժամանակաւոր կայան Երկիր անցնել փորձող քաղաքական գործիչներին ու Ֆիտայիներին համար, եւ այդ բոլորի արդիւնքում կրթական, մշակութային եւ քաղաքական զարգացում ապրող Ատրպատակի հայութիւնը, որ նրան բերեց մեծ նուիրումով մասնակցելու Հայ Ժողովրդի Ազատագրական Շարժման Սուրբ Գործին: Բաֆֆին գծել էր հայ ազատագրական

պայքարի ճամբան ու նախատեսել այն նշանակալի դերը որ Ատրպատականը պիտի ստանձներ այդ ճամբին: Ատրպատականի հայութիւնը իրականացրեց այդ նախատեսութիւնը:
Պրոֆ. Ռիչարտ Յովհաննէսեանի յաւելեալ բացատրութիւնները իր յետոյ յայտագիրը աւարտուեց բուն ծափահարութիւններով եւ անհատական շնորհաւորանքներով: Ապա՝ ներկաները հրաւրուեցին օգտուելու սուրճի սեղանից, որ ամենայն հոգածութեամբ պատրաստել էր միութեան տիկնանց բաժանմունքը՝ Տիկ. Մառի Շաղգոյեանի ղեկավարութեամբ:

Եղիշէ Պատրիարք Տէրտէրեան

Շարունակուած էջ 1-էն

Շնորհք Պատրիարք Գալուստեանի նկատմամբ, որուն ոչ մէկ այցելութիւն տուաւ երեսուն տարիներու ընթացքին, ընդհակառակը ընդդիմադիր իր դիրքով վարկաբեկեց նոյնիսկ իր իսկ անձն ու անունը, սկսեալ Երուսաղէմի ձեռագիրներու գողութեան յայտնի գայթակղութենէն որուն պատասխանատուն ինք ըլլալով կ'ամբաստանէր Շնորհք Պատրիարքը անիրաւօրէն, պարագայ մը որ սուղ արժեք իր վրայ, քանի որ ազգն ու եկեղեցին միայն զինք լիովին կը դատապարտէին եւ ոչ այլ ոք:

կան Հաւաքին եւ այլ առիթով մըն ալ բացումը կատարելու նորաշէն Ընծայարանին՝ նախագահութեամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին: Հոն ի ներկայութեան Հայոց Հայրապետին երկու պատրիարքներու յարաբերութիւնը «եղբայրական» եղան, յատկապէս երբ 1982 թուի Միաբանական Հաւաքի աւարտին Եղիշէ Պատրիարք յանկարծ կը հիւանդանար ու լուրջ գործողութեան կ'ենթարկուէր Երուսաղէմի մէջ, եւ Շնորհք Պատրիարք եղբայրաբար կը յամենար Երուսաղէմ մնալ մինչեւ հիւանդանոցէն անոր վանք վերադարձն ու ողջագուրմամբ Կ. Պոլիս իր վերադարձը:

Գրական Վաստակը
Եղիվարդ ծածկանունով Եղիշէ Պատրիարք Տէրտէրեան գրական հարուստ եւ վաւերական բանաստեղծի վաստակ կը թողու իր ետին

տեղծի վաստակ կը թողու իր ետին իր բնատուր ձիրքին որպէս արդիւնք: Նաեւ իր արձակ գրութեանց մէջ եւ «Սրոն» ամսագրի խմբագրականներով կը հանդիսանայ շատագովմն ու պաշտպանը Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ: Գրական վաստակին մաս կը կազմեն «Մագդաղինէ մեղրամոմէ», «Սրտակաման գիշերներ», «Անծանօթը», «Ակեղղամա», «Հայաստանեայց Եկեղեցին երէկ եւ այսօր», «Նարեկը հայ գրականութեան մէջ», «Լեւոն վրայէն», «Օտարականը», եւ յետագային գրած իր այլ հատորները Սուրբգրական բովանդակութեամբ եւ ազգային ու եկեղեցական հիմնանիւթերով:
Եղիշէ Պատրիարք, վանեցիցեղասպանութեան այն որբերէն որոնք Երուսաղէմ տարուեցան Դուրեան Եղիշէ մեծանուն Պատրիարքի օրով, պատմութեան կ'անցնի որպէս ջերմ պաշտպան Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքական Աթոռին, վաւերական բանաստեղծ, արձակագիր, բացառապէս ազգեցիկ ատենախօս եւ տոկուն անձնաւորութեան տէր հոգեւորական մը:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՇՈԳԻ ՇԱՄԱՐ)
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ՇՆԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

Հովանավորությամբ՝

Ս. Դ. Հ. Կ. Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմնի

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան

135-Ամյակի Նուիրում՝

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱԶԳԱԳԻՐԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՅ

ARMENIAN NATIONAL & ETHNOGRAPHIC SONGS

Sponsored by: S. D. H. P. Western American Committee

Dedicated to 135th Anniversary

With the participation of:

Մասնակցությամբ՝

ԱՌՆՈ ՄԿՐՏՉԵԱՆ
Arno Mkrtychyan

ՅԱՐՈՒԹ ՅԱԿՈԲՅԱՆ
Harut Hagopyan

The event will take place on
Saturday, June 25, 2022,
Starting from 7:00 p.m.
At AEBU Center

Տեղի կ'ունենայ Շարաթ Յունիս 25, 2022-ին
Երեկոյեան ժամը 7:00-էն սկսեալ
Հ.Կ.Ս.-Ի շքեղ սրահէն ներս՝
1060 N. ALLEN AVE., PASADENA, CA 91104
Տեղերը ապահովելու համար՝ Հեռ. 626-429-2815

Մուտքի նուէր՝ \$75